

V sredo, 4. junija, smo praznovali dan krvodajalstva. Krvodajalstvo je eno najbolj humanitarnih organizacij, ki se je po drugi svetovni vojni razvila po vsem svetu. Na milijone ljudi se je odzvalo in dalo kri, ki je potrebna bolnikom, ponosrečencem, porodnicam itd. Kaj pomeni ta organizacija, vedo povedati mnogi, mnogi, ki jim je odtekla kri pri hudih ranah, ki jih je bolezen izčrpala do skrajnih meja, da so zdravniki ob njihovih posteljah le še brezupno zmajevali z glavo. Take paciente je rešila le še kri, ki jo je človekoljuben neznanec nekoč oddal, da je, shranjena čakala pripravljena za vsako potrebo.

S pomočjo republiškega zavoda za trans-

fuzijo so tudi pri Okrajnem odboru Rdečega križa v Kranju ustanovili posebno komisijo za krvodajalstvo, ki je spel dalje razširila svojo dejavnost na podobne organizacije, osnovane pri občinskih odborih RK. Povsod skušajo z večjo ali manjšo aktivnostjo uresničevati naloge. — Po navodilih republiškega zavoda za transfuzijo, ki v glavnem vodi to dejavnost, zbira, hrani in razdeljuje bolnišnicam potrebne količine te dragocene snovi, je tudi naš okraj vključen v celotno republiško organizacijo. Le-ta zajema nad 38.000 vpisanih krvodajalcev. Pri množičnem krvodajalstvu je bila naša Gorenjska na vrsti lani. Ekipa Zavoda je takrat obiskala vse naše kraje in tovarne, kjer so se javljali prostovoljni krvodajalci. Naslednja taka množična akcija v našem

okraju bo morda marca ali aprila prihodnje leto. Razen tega pa je mnogo prostovoljcev, ki redno oddajajo kri za potrebe naših bolnišnic. Mnogi občinski odbori so ob letošnjem dnevu krvodajalstva priredili skromne svečanosti za najpožrtvovalnejše krvodajalce ter jim ob tej priliki izročili odlikovanja in pohvale ter se v imenu mnogih rešenih, ki so z njihovo pomočjo znova zaživel, zahvalili dajalcem za njihovo humano žrtev.

Važna, aktualna naloga pa je, da se pri vseh občinskih odborih RK (kjer še tega ni) ustanovijo komisije za krvodajalstvo, da se s to dejavnostjo seznanj vse ljudi in zbere še večji krog dajalcev.

K. M.

Prijeten je pomenek med sprehodom, zlasti še proti večeru, ko sonce zahaja...

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 43 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 6. JUNIJA 1958

Z zasedanja OLO Kranj

Poglaviti poudarek: družbeni standard

Predhodna razprava o predlogu okrajnega perspektivnega družbenega plana — Sklepanje o sanaciji podjetja „Elan“ — Ustanovitev administrativne šole v Kranju — Sveto Kobal, novi podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora

V sredo in četrtek je zasedal Okrajni ljudski odbor Kranj, deloma na ločenih deloma pa na skupni seji obeh zborov. Najpomembnejša točka dnevnega reda je bila predhodna razprava o predlogu družbenega plana gospodarskega razvoja okraja Kranj za razdobje od 1957 do 1961 (dokončno bo OLO o predlogu perspektivnega plana sklepala na seji, ki bo predvidoma 1. julija). Predlog tega plana predvideva, da bo treba v prihodnjih letih skrbeti predvsem za ureditev tistih problemov, ki so posledica dosedanjega neskladnega razvoja (kmetijstvo, trgovina, obrt, gostinstvo, turizem, promet, gradbeništvo, gradnja stanovanj in drugih objektov družbenega standarda, zastarela tehnična oprema v industriji in tako dalje). To je poudarjeno že na začetku predloga plana. Hkrati je tudi v vseh nadaljnjih poglavjih osnovna usmeritev na uresničevanje nalog, ki naj zagotovi postopno izboljševanje družbenega standarda. Iz razprave povzemamo samo nekatere misli, ker seja OLO v času, ko poročamo, še traja.

SVETO KOBAL
novi podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora

investicije občutno povečale proizvodnjo, ne da bi se hkrati povečalo število zaposlenih. Vprašanja, kakor so zaposlovanje in produktivnost, naj bi bili v središču pozornosti zborov proizvajalcev.

Glede šolstva je tov. Verbič poudaril potrebo po strokovni in družbeni vzgoji odraslih, nato pa je govoril še o tem, da bi bilo treba športno življenje razvijati tudi v delovnih kolektivih.

Tudi predsednik Okrajnega odbora SZDL in ljudski poslanec France Popit je poudaril, da bi moral predlog perspektivnega plana natančneje določiti politiko zaposlovanja, ki povzroča lahko hude težave v komunalni politiki. Dejal je, da bi se morali zaposlovanju nove delovne sile izogniti predvsem z izpopolnjevanjem mehanizacije, organizacije dela, ustreznje tarifne politiko itd. Hkrati je tudi tov. Popit poudaril pomen politične vzgoje, ki mora biti prilagojena gospodarski strukturi okraja.

Tov. Dušan Horjak je govoril o tem, da nekatere manjše občine spričo nekvalitetnega strokovnega

kadra in premajhnega prizadevanja slabo opravljajo svoje naloge. Dejal je, da bo bodoča usoda takih občin odvisna od tega, ali imajo svojo materialno osnovo in ali so tamkajšnji činitelji storili vse (poskrbeli za kvaliteten strokovni aparat itd.), da bi bili kos nalogam; sedaj ponekod nekvaliteten strokovni aparat ovira nadaljnji razvoj občinskih skupnosti. O tem problemu je govoril tudi predsednik OLO Vinko Hafner, ki je sodil, da bo v prihodnje že objektivnejši način delitve proračunskih sredstev pokazal, katere občine so sposobne za življenje, katere pa ne morejo zagotoviti primerne funkcije in ter naj bi se zato v interesu tamkajšnjih občanov pridružile močnejšim, ker bi bila sicer občinska uprava tudi predraga ter bi take občine razen tega tudi kompromitirale komunalni sistem. Spoznanje in odločitev o bodoči usodi posameznih občin pa naj dozorijo predvsem pri občanih.

V nadaljnji razpravi o predlogu perspektivnega plana se je zvrstilo precej diskusij, ki so razpravljali predvsem o problemih, ki zadevajo družbeni standard, kakor so zdravstvo, šolstvo, socialno-zdravstveni turizem, ustanavljanje raznih servisov, kmetijstvo itd.

KRIVDA ZA TEŽAVE V „ELANU“ JE PREDVSEM V PODJETJU

Številni odborniki so posegli tudi v razpravo o sanaciji podjetja „Elan“. — Osnovna ugotovitev te razprave je bila ta, da je sedanji glavobol v tem podjetju povzročil predvsem kolektiv sam, njegovi organi upravljanja in vodilni uslužbenci.

To podjetje se je sila hitro razvijalo iz obrtne delavnice, ne da bi skladno izpopolnjevalo tudi tehnološki proces proizvodnje, komercialno in druge službe, tako da je bilo poslovanje v marsičem improvizirano. Klica stalne latentne nevarnosti je tudi v asortimentu izdelkov, ki so močno podvrženi sezonskemu oziroma modnemu vplivu. Pri slabi komercialni službi in skrajno malomarnem odnosu do problemov pa je to nujno moralo pripeljati do sedanjih težav, zaradi česar je ObLO Radovljica uvedel v podjetju prisilno upravo. — Podjetje se je gradilo, kot je dejal eden izmed diskutantov, v nekakšnem »športnem duhu«, pod vplivom

in po forsiranju raznih športnikov, brez solidnih analiz trga in programa razvoja, banke so dajale kredite brez garancij, vse to pa je šlo mimo lokalnih oblastvenih organov, ki so bili klicani na pomoč šele tedaj, ko so se pojavile težave. Kolektiv se je zbral predvsem iz vrst delovne sile z vasi, nima še tradicije, tako da ni bilo v njem dovolj trdnega delavskega jedra, ki bi razvil delavsko upravljanje in preprečil negativne pojave. Proizvodnja je šla v podjetju svojo pot, komercialna pa svojo, namesto da bi komercialna usmerjala proizvodnjo skladno s potrebami trga. Samo za domači trg je postala proizvodnja prevelika, na zunanjem trgu pa je »Elan« podpirala uspešnejša konkurenca (boljša kvaliteta, cene itd.). Kakih 40% svojih kapacitet je podjetje zaposlilo s proizvodnjo reketov, ker so ti izdelki trenutno prinašali največ dobička,

potem pa so ravno ti izdelki, ki so obležali v skladišču, povzročili največ težav. Obratna sredstva so zamrznila v neidočih zalogah. Podjetje je lahkomišlno nadaljevalo s proizvodnjo nekaterih artiklov tudi še potem, ko je bilo od več strani opozorjeno, da je trg nasičen s tem blagom.

Po ugotovitvah prisilne uprave, ki jih je razprava na zasedanju OLO osvetlila s strani, pa to podjetje ima kljub temu vse pogoje, da se postopoma, v prihodnjih letih, postavi na solidne noge. Zato je OLO sprejel nekatere ukrepe (dodelitev kreditnih sredstev ozir. nudenje garancije) za sanacijo podjetja, hkrati pa je stavil kolektivu nekatere pogoje. Za sanacijo podjetja namreč niso dovolj samo krediti in garancije, marveč v prvi vrsti spoznanje kolektiva, da je bila sedanja pot skrajno napačna in da so potrebni predvsem njegovi znat-

ni napori pri zdravljenju razmer. — Podjetje mora skrbno proučiti stvarne možnosti za svoj solidnejši razvoj, analizirati trg ter sestaviti program proizvodnje, pri čemer bo bržkone nujna delna preusmeritev tudi na proizvodnjo nekaterih drugih izdelkov (galanterijski in podobni).

OLO je na tej seji sprejel tudi sklep o ustanovitvi dveletne administrativne šole v Kranju. Ta šola bo usposabljala administrativni kader za državno upravo in gospodarstvo, ki ga zdaj močno primanjkuje (predvsem v pogledu kvalitete).

Na tej seji je OLO razrešil dolžnosti podpredsednika OLO tovariša Dušana Horjaka, ki odhaja na novo službeno mesto. Namesto tov. Horjaka je OLO izvolil za svojega podpredsednika sedanjega predsednika ObLO Škoja Loka tovariša Sveta Kobala.

NAŠ RAZGOVOR

Skladi za razvoj trgovine

Od 29. do 31. maja letos je bil v Beogradu Plenum Stalne konference mest Jugoslavije. Tokrat so predstavniki iz vseh mest Jugoslavije razpravljali o zelo važnem problemu, namreč o razvoju trgovine in o prekrbi mest in delavskih sredstev.

»Kako so potekale razprave, kakšni so bili predlogi, kakšni sklepi, kakšna priporočila in smernice so bile dane oziroma kaj naj bi pri nas na Gorenjskem storili za uresničitev načrtov tega plenuma?« Tako smo vprašali tovariša Jako Kolenca iz Kranja, člana upravnega odbora Okrajne Trgovinske zbornice, ki je bil na plenumu.

»V vseh razpravah in v delu grup tega plenuma je bilo ugotovljeno, da trgovina sama danes ni kos velikim nalogam pri preskrbi mest in delavskih središč.« je povedal tov. Kolenc. »Industrija in kmetijstvo dobivata vedno več investicij. Rezultat tega je vedno več izdelkov, ki prihajajo na trg in ki jih je potrebno po najkrajši, najcenejši in kulturnejši poti posredovati potrošniku. Tu — v trgovini — kot je bilo ugotovljeno na plenumu, pa ne gre kot bi

bilo treba. Primanjkuje primernih trgovskih lokalov, sodobnih skladišč. To velja predvsem za trgovino s sadjem, povrtino oziroma za trgovino s kmetijskimi pridelki. Trgovina ne more rešiti tega problema, ker nima sredstev za tolike potrebe.«

»Kakšen pa je bil zaključek plenuma glede tega vprašanja?«

»Ugotovljeno je bilo, da pravzaprav ni to naloga samo trgovine, temveč tudi občinskih oziroma komunalnih skupnosti. Predlagano je bilo, naj bi pri občinskih odborih ali pri trgovinskih zbornicah zbirali sklade, v katere bi v obliki posojila vlagala razpoložljiva sredstva trgovinska kakor tudi industrijska podjetja oziroma gospodarske organizacije in ljudski odbori. Bilo je namreč več predlogov in mišljenj. V glavnem gre za to, da je treba zbrati skupen sklad in organizirano voditi razširitev oziroma obnovo trgovskih zmogljivosti.«

»Kakšne so razmere v mestih na Gorenjskem, kaj bi kazalo ukreniti po smernicah plenuma?«

»Da, tudi pri nas na Gorenjskem je preskrba mest zelo pereča. Naj omenim sa-

mo to, da imamo v občini Kranj 80% trgovskih lokalov v privatnih poslopih. Tu ni mogoča smotrna politika obnove in rekonstrukcij. Zelo potrebni so potrošni centri v novih naseljih v Stražišču in na Planini, o katerih se že govori. Zelo potrebna je tudi v centru Kranja večja blagovnica, nujno potrebna skladišča in drugi pomožni prostori.

»Kaj pa sodite o tem problemu v drugih mestih našega okraja?«

»Povsod bi bilo nujno potrebno izboljšati trgovino. Zlasti na Jesenicah. Letos so se tam lotili tega vprašanja z veliko vnmemo in upati je, da bodo preskrbo tega delavskega središča izboljšali.«

Kot je tovariš Kolenc povedal, naj bi bilo zbiranje sredstev v skupen sklad v okviru komune ali stanovanjske skupnosti, način porabe tega sklada in podobno vse zadeva posameznih občin. Plenum je nakazal samo nekatere možnosti. Na plenumu so prav tako govorili o cenah, o delu potrošniških svetov in o drugih vprašanjih v zvezi z izboljšanjem preskrbe v naših mestih.

K. M.

TE DNI PO SVETO

Ciprski etnarh Makarios, ki se mudi na obisku v Kairu, je v ponedeljek v razgovoru s predstavnikom agencije za bližnji vzhod ostro kritiziral Veliko Britanijo, ker namerava 17. junija objaviti deklaracijo o Cipru, ne da bi se prej posvetovala s Ciprčani.

Predsednik republike Josip Broz-Tito je prispel v torek dopoldne na Brione.

Na torkovem zasedanju KP Bolgarije v Sofiji je govoril tudi prvi sekretar CK KPSZ Hruščev o položaju v mednarodnem delavskem gibanju ter napadel program Zveze komunistov Jugoslavije.

V Moskvo je v torek prispela skupina ameriških strokovnjakov za plastične snovi, ki se bo mudila v Sovjetski zvezi približno mesec dni.

V poslopju KP Francije v Marseillu je v torek eksplodirala bomba. Poslopje je močno poškodovano, medtem ko ranjenih ni bilo.

Nad De Landom na Floridi je v torek eksplodiralo reaktivno letalo ameriške mornarice. Pilot se je ubil, ostala dva letalca pa sta se rešila s padali. Letalo je treščilo na tla in porušilo dve hiši. Človeških žrtev ni bilo.

Predstavnik Alžirske fronte Narodne osvoboditve Tefvik El Medani je v torek zanikal vesti, po katerih naj bi bila v kratkem sestavljena nova alžirska vlada.

Po poročilu sekretariata Državnega sveta sindikatov je rečeno, da so na Madžarskem doslej ustanovili 218 svetov podjetij. — Po vladnem sklepu naj bi svete podjetij ustanovili v vseh madžarskih proizvodnih podjetjih namesto prejšnjih delavskih svetov. Imeli naj bi posvečevalne pravice v gospodarskem poslovanju podjetij.

Direktor ene največjih zahodnonemških ladjedelnic je te dni izjavil, da so strokovnjaki njegove ladjedelnice izdelali osnutek načrta za 45.000-tonski tanker na atomski pogon.

Kubanski senat je dal predsedniku Kube Fulgenciju Batisti za 45 dni neomejena pooblastila za boj proti uporniškim silam. To je v zadnjih štirinajstih mesecih že sedmi primer, da so na Kubi ukinitelj ustavna jamstva in dali predsedniku neomejena pooblastila, da bi odpravil težave in nered v deželi.

Britanska vlada je imela v sredo sejo, na kateri so ponovno proučili položaj v zvezi s stavko 50.000 londonskih avtobusnih šoferjev in sprevodnikov. Razpravljali so tudi o možnosti stavke okrog 100.000 pristaniških delavcev.

Vodja jugoslovanske delegacije na jugoslovansko-egiptovskih ekonomskih pogajanjih Toma Granfil se je v sredo sestal z ministrom za industrijo Združene arabske republike Azizom Sadjkem. Govorili so o sodelovanju Jugoslavije pri investicijskem programu egiptovskega področja ZAR, o tehničnem in znanstvenem sodelovanju na področju industrije kakor tudi o pogojih dobav jugoslovanske opreme za egiptovska podjetja.

Zunanje ministrstvo ZDA je v sredo sporočilo, da je vseh 11 poyabljenih dežel sprejelo vabilo predsednika ZDA Eisenhowerja, naj sodelujejo na mednarodni konferenci o nevtralizaciji Antarktike, ki bi jo poslej izkoriščali izključno v miroljubne namene.

Jugoslovanski veleposlanik v Kairu Josip Djerđa je bil v sredo pri načelniku protokola predsedstva Združene arabske republike Aliju Rašidu. Govorila sta o bližnjem obisku predsednika Naserja v Jugoslaviji.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 — TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI
GENERAL V AKCIJI

De Gaulle se očitno ne obotavlja. Končno si je sam tudi predpisal rok 6 mesecev, da izvede vse potrebne ukrepe in reforme za »ozdravljenje Francije« in zato mu ne preostaja časa na pretek. Ko je od parlamenta dobil investituro (zaupnico za ustanovitev vlade) in opolnomočje za izredna pooblastila, je poslal poslance na prisilni dopust do jeseni. V tem času pa ima proste roke, da ukrepa po mili volji. Seveda pa je še veliko vprašanje zanj in za ves svet, če bo njegovo ravnanje res odvisno samo od njega. Koliko bodo nanj vplivale desničarske sile, ki so ga spravile na oblast in koliko ostale stranke meščanske »sredine«, ki zdaj sodelujejo z njim v vladi? Desnica se boji, da ne bi bil general zadosti trd, strog in odločen, sredinske stranke pa se spet plašijo, da ne bi pod vplivom konservativcev začel s skrajnimi sredstvi in metodami reševati gnilih francoskih razmer. Katero pot bo ubral in ubiral novi francoski ministrski predsednik bodo seve najbolj pokazali sami dogodki in z njimi v zvezi De Gaullovi ukrepi.

Prvo in največje vprašanje, ki se postavlja pred starega generala v predsedniškem naslonjaču je isto, kot je bilo za vse francoske vlade v zadnjih 3 in pol letih. To je vprašanje Alžirije.

Vse kaže, da se tega zaveda tudi sam De Gaulle in da hoče z odločnimi koraki rešiti ta problem. Toda kako? Za zdaj niti general niti sam razvoj dogodkov še ni dal odgovora na to vprašanje.

De Gaulle je najprej poklical k

sebi vodilne vojaške upornike iz Alžirije, nato pa je odpotoval prek morja v uporniško deželo. Množice so ga tu sprejele z navdušenimi vzkliki »Živel De Gaulle!«, hkrati pa je bilo slišati tudi med-

General Charles de Gaulle

klince »Hočemo Soustella!«. Soustelle je sicer najožji sodelavec generala De Gaulle, zdaj pa je tudi idejni vodja upora v Alžiriji. Marsikdo pa si zastavlja vprašanje, ali je Soustelle res tako zvest De Gaulle, ali pa skuša igrati v

tej zapleteni politični igri tudi na lastno pest. Če že ne Soustelle, pa je precej jasno, da nekateri drugi skrajni uporniški voditelji niso preveč zadovoljni, kako je v samem začetku zastavil De Gaulle. Predvsem mu zamerijo, da je v svojo vlado sprejel nekatere predstavnike meščanskih sredinskih strank, kot je n. pr. dosedanji premier Pflimlin. Prav tako jim niso všeč poslanci, ki jih je general De Gaulle naslovil na Tunis in Maroko. Tem krogom niso po volji tudi govorice, ki se širijo v zvezi s temi poslancami, in ki domnevajo, da skuša De Gaulle najti rešitev za severnoafriški problem v okviru široke francosko-maroške in tuniške federacije, v katero bi naj vključili tudi Alžirijo. Dasi te govorice niso potrjene z nobene strani, vendar že sam duh pomirljivosti, ki veje iz njih, ne ugaja skrajnim, ultrakolonialističnim prevratnikom. Ti si želijo krepke roke, ki bi s silo zadržala upor, do Tunisa in Maroka pa prav tako zavzela »čvrsto« stališče, ki morda ne bi izključevalo niti ponovne okupacije obeh bivših prefekturat in zdaj neodvisnih držav.

Od obilice teh vprašanj pa se bo pravzaprav moral De Gaulle odločiti samo za eno izmed dveh glavnih: ali bo nadaljeval z nasilno politiko dušenja alžirskega narodnoosvobodilnega gibanja, ali pa bo skušal ubrati pomirljivejšo pot sporazumevanja in pogajanj.

Sp odgovor na to prvo vprašanje bo značilno pokazal, kam pelje pot Francije pod De Gaullovo generalsko roko. MARTIN TOMAŽIČ

kratko, vendar zanimivo

MILIJONI SO PADALI NA ZEMLJO ...

Tako mnogi ocenjujejo dež, ki je padal v noči med sredo in četrtkom. Dolgo časa ga ni bilo. Mnogi so prerokovali, da bo prvi dež po tolikem času in po taki vročini spremljal neurje s točo. K sreči pa se je usipal na žejno zemljo rahel dež. Kmetovalci povsod ugotavljajo, da ga je sicer še premalo, da pa je že ta, kolikor ga je bilo, zlata vreden. V Kmetijski zadruzi v Naklem pravijo, da bi bile posledice zelo hude, če bi bili še teden dni brez njega. Dosedaj pa, kot ugotavljajo, ni še bilo hujših posledic, niti na žitih ali krompirju, niti na sadju in drugih rastlinah. Najhujše je prizadeta košnja, pa tudi tu se bo še kaj popravilo. K. M.

BEOGRAJSKI ZDRAVNIKI V KRANJU

V sredo je obiskala Kranj skupina 21 zdravnikov ambulantskih služb iz Beograda. Zanimali so se za tovrstno zdravstveno službo pri nas. Obiskali so tovarno »Iskra«, »Tiskanino« in druge gospodarske

organizacije in se razgovarjali z našimi zdravstvenimi delavci. K. M.

JESENIŠKO POSTAJE ŠE VEDNO DOPOLNUJEJO

Jesenice so dobile z dograditvijo novega postajnega poslopja eno najmodernejših postajnih poslopjij v Sloveniji. Tedaj, ko je bilo poslopje izročeno svojem namenu, pa z vsemi deli še niso končali. Najnujnejše je bilo elektrificiranje železniškega omrežja, ki so ga v glavnem dovršili z elektrifikacijo proge Jesenice—Področja. Zadnje čase pa so se lotili elektrifikacije še 8. in 9. tira ter južne strani postajnega poslopja. Urejujejo tudi še novi peron med drugim in tretjim tirom. V kratkem pa bodo pričeli graditi tudi podvoz na glavno cesto, ki bo velikega pomena za nemoten promet. Ze te dni bodo pričeli razširjati most, t. j. nadvoz na Titovi cesti, ki je danes ozko grlo cestnega prometa na Jesenicah. V kratkem bodo dogradili železniške bivalnice ter veliko železniško po-

slopje ob Titovi cesti, pa tudi do razširitve železniškega omrežja, t. j. pridobitve novih tirov na postaji ni več daleč. Treba je priznati, da železniška direkcija skrbi za ureditev obmejne postaje in železniškega vozlišča na Jesenicah. U.

MLADINSKA POT NA PRISTAVO

Mladina, včlanjena v Planinsko društvo Javornik - Koroška Bela, je od leta do leta delavnejša. Letos je pod strokovnim vodstvom starejših planincev nadelala ter opremila z markacijami in orientacijskimi tablicami pot z Jesenic preko Jelenkama na Pristavo v Javorniških rovih. Ker so uredili pot mladinci, so jo imenovali mladinska pot.

PRIREDITEV »POKAŽI, KAJ ZNAŠ!« NA BLEDU

V torek zvečer je priredila Radio-televizija Ljubljana v dvorani Kazine na Bledu izredno radijsko oddajo »Pokaži, kaj znaš!«. Tokrat je sodelovalo 10 različnih skupin in posameznikov neznanih talentov z Gorenjske. Nastopili so med drugim trio iz Koritnega pri Bledu, potem recitatorka Nada Tičar iz Medvod, pevca Rina Brun iz Hrušice pri Jesenicah in Andrej Kosem z Jesenic, pesnica Olga Mlakar iz Kranja, instrumentalni duo iz Žabnice in drugi. Z navdušenim odobravanjem je občinstvo pozdravilo nastop mladega violinista iz Kranja Mihca Pogačnika, ki je ob spremljavi klavirja izvajal lliča Čajkovskega »Sanje« in Montyjev »Čardaš«. Strokovna komisija in komisija iz publike sta mu zaslužno prisodili prvo mesto s skupno oceno 80 točk. Lep uspeh je dosegel tudi baritonist Andrej Kosem z Jesenic, ki je zapel arijo Očeta iz opere Traviata in pesem Dedek samonog. S 75 točkami se je uvrstil na drugo mesto. Recitatorka Nada Tičar, učiteljica iz Medvod je z recitacijo pesmi Toneta Seliškarja »Pismo Kerinovi materi« dosegla 3. mesto, sopranistka Rina Brun s Hrušice pri Jesenicah pa 4. mesto. Veliko pozornosti je vzbudil nastop študenta arhitekture Andreja Čufarja z ne navadnim instrumentom — »pojočo žago«. Nastopajoči instrumentalni ansambli tokrat niso pokazali nič kaj kvalitetnejšega ali izvirnega. Strokovno komisijo so sestavljali Mirč Kragelj, režiser radijske igralske skupine iz Ljubljane, profesor glasbe z Jesenic in profesor Jovan Vasič in Peter Nuk z Bleda. -jb

naša kronika

JESENIČANI BODO POČASTILI DAN KRVDAJALSTVA

Da bi počivilo prostovoljno krvodajalstvo tudi v jeseniški občini, se je Občinski odbor RK odločil prirediti proslavo in na njej odlikovati najzaslužnejše dajalce krvi. Proslava bo nocjo (6. 6.) v Čufarjevem gledališču. Primarij dr. Brandstetter bo govoril o važnosti prostovoljnega dajanja krvi za naše zdravstvo in o pomenu Dneva krvodajalstva sploh. Predavanju bo sledilo odlikovanje štirih prostovoljnih dajalcev krvi iz jeseniške občine, katerih trije bodo odlikovani s srebrno, eden pa z zlato značko. Odlikovanju bo sledil kulturno - glasbeni program, ki ga bodo izvajali gojenci jeseniške glasbene šole. Čeprav je prostovoljno krvodajalstvo v jeseniški občini lepo razširjeno, se Občinski odbor RK in terenski odbori stalno trudijo da bi število prostovoljnih krvodajalcev še povečali. Upamo, da bo tokratna proslava tudi prispevek k izboljšanju krvodajalstva na Jesenicah in na območju občine Jesenice.

50 LET GASILSKEGA DRUŠTVA BLEJSKA DOBRAVA

Gasilci Blejske Dobrave so se že nekaj tednov pridno pripravljali na počastitev in proslavitev polstoletnega obstoja in delovanja Gasilskega društva na Blejski Dobravi. Posebno živo je bilo konec minulega tedna in v nedeljo popoldne, ko so se dobavski gasilci pripravljali na obisk ostalih gasilcev in na svoj praznik. Pri popoldanskem vladu je bilo v nedeljo tako živahno, kot le malokdaj. Domačini so priredili gostom sprejem, jih popeljali na oficialni del praznovanja 50-letnice gasilstva na Dobravi in pridržali še na zabavnem delu slavlja, ki je izvenelo v gasilskem razpoloženju. Veliki uspehi, ki so jih dobavski prostovoljni gasilci dosegli od začetka svojega obstoja, so zaslužili primerno počastitev 50-letnice obstoja Prostovoljnega gasilskega društva.

NEKATERE SOLE ŽE KONČUJEJO POUK

Na šolah, kjer polagajo dijaki zaključne izpite, so že zaključili z rednim poukom. Poleg teh šol pa v glavnem zaključujejo pouk tudi na ostalih šolah in ugotavljajo, da vroči dnevi kakršni so nastopili zadnje tedne niso primerni za pouk. Tako zaključujejo s poukom razen na šolah tudi na raznih tečajih, kakor na ekonomskem in administrativnem tečaju na Jesenicah. Ekonomski tečaj je pripravila za svoje uslužbence železniška uprava, administrativnega pa občinski izobraževalni center na Jesenicah. Na ekonomskem tečaju bodo polagali letos izpite za tretji razred, na administrativnem pa za prvega. Medtem ko se je število slušateljev ekonomskega tečaja zelo skrčilo, saj bo polagalo izpit čez tretji razred samo 12 kandidatov, ima administrativni tečaj še vedno toliko tečajnikov in tečajnik, da je v prvem razredu paralelka in bo polagalo izpit čez prvi razred nad 50 kandidatov.

MLADINA IZ SENCURJA JE MARLJIVA

Tudi DPD Svoboda Senčur je počastila Dan mladosti — dramska sekcija je namreč naštudirala igrano »Jezični doktor Petelin«. Razveseljivo je zlasti to, da je bila pri uprizoritvi v pretežni meri zastopana mladina. Igra je režirala tovarišica Erzinova. Kljub temu, da je prišlo do nekaterih spodrsiljav, je igra zelo navdušila obiskovalce, ki so navzlic lepemu vremenu dvakrat napolnili dvorano. To je bilo hkrati tudi prvo dramsko delo v prenovljeni dvorani, ki bo poslej omogočala tudi uprizorjanje zahtevnejših dramskih del. M. F.

OBRAZI IN POJAVI

„Moja usoda je v vaših rokah“

»Halo! Tovariš načelnik tam?«
»Da, tu načelnik Bobovič! Želite, prosim?«
Prepoznal je glas tajnice direktorja nekega podjetja.
»Moja usoda je v vaših rokah,« je tresoč spre-govorila tajnica.
»Ne razumem! Kako, da je kar naenkrat vaša usoda v mojih rokah? Res ne vem, za kaj gre,« se je čudil načelnik Bobovič.
»No, saj veste... Zaradi tiste reorganizacije. Mislila sem, da bi Vi, na takem položaju, pač lahko posredovali, da bi se naše podjetje ne priključilo onemu.«
»Kako pa naj jaz posredujem? Mene se ta zadeva ne tiče. O tem bodo pač odločali pristojni organi...«
»Pa vendar, tovariš načelnik...«
»Toda tovarišica tajnica, tu ne morem ničesar storiti. Vem, vem, da ste že dolgo na tem delovnem mestu, da ste se ga privadili in da bi vam bilo žal ga zapustiti. Toda tu gre za razvoj podjetja, za rentabilnost, in slej ko prej bo prišlo do združitve.«
»Ze, ze. Lahko pa bi malce odložili. Saj ne gre samo zame! Gre še za našega direktorja, pa za računovodja, potem pa za nekaj ljudi v onem podjetju. Pa bi odložili vsaj za toliko časa, da bi v podjetjih našli ustrežna delovna mesta...«

»Zaradi mene lahko, ostanejo ljudje v podjetju; seveda jih bo treba zaposliti v proizvodnji in ne v administraciji.«
»Kljub vsemu. Imejte usmiljenje! Saj veste, toliko časa na tem delovnem mestu. Privadila sem se ljudi. Kaj in kam hočem sedaj?« je še kar naprej stokala preplašena tajnica.
»Prav nič se ne bojim, da ne bi dobili primerne službe, če imate ustrezno strokovno sposobnost in druge kvalifikacije. Tu gre pač za to, da se po dve in dve teh podjetij, od katerih dve proizvajata enako blago, drugi dve pa ga razpečavata, združita. Pri tem bo res delovnih mest nekaj manj, zato bodo pa proizvodni stroški manjši...«

O takih in podobnih pojavih smo že čestokrat slišali in še bomo. Toda tudi temu je treba napraviti konec. Še posebno letos je to vprašanje pomembno, ker so podjetja zaposlila že veliko več delovne sile, kot je bilo predvideno za vse leto. Zato bodo marsikje nastale spremembe in nujne preemistitve, posebno pa bo tega dosti pri raznih reorganizacijah. Toda kdo se tega najbolj boji? Najčesteje taki, ki so doslej lagodno vedrili v kakem podjetju, brez zadostne kvalifikacije, brez zadostnega prizadevanja za dvig lastne strokovnosti in včasih tudi v brezdclju.

K.

Ob razpravi o predlogu okrajnega perspektivnega plana

Kako graditi ceneje in hitreje

Zadnje čase veliko govorimo o gradbeništvu, o stanovanjski izgradnji in o tem, kako bi za isti denar več zgradili. Običajna ocena razmer je kratka: gradbenih podjetij je premalo, zato gradimo drago in počasi. Malokdo pa gre dalje in se vpraša še po drugih vzrokih, ki draže ali ovirajo hitrejšo gradnjo, a še manj je takih, ki so pripravljeno reševati to perečo vprašanje. Gradbeništvu je v resnici zaostalo za razvojem ostalih panog gospodarstva in je upravljeno bojazen, da bodo znatna razpoložljiva denarna sredstva ostajala neizrabljena, pomanjka-

šanju tlorisnih površin, to je na račun standarda, manj pa z naporom, da bi prihranke dosegli predvsem:

- s poenostavljenjem in tipiziranjem konstrukcij, oken, vrat in ostalih obrtnih in gradbenih elementov;
- s precizno izdelavo načrtov za gradbeno in obrtna dela, s takim projektiranjem, ki bi predvidelo uporabo cenejših lokalnih gradiv in preprostejšo izvedbo in z opustitvijo nepotrebnih, vendar dragih del;
- s poenostavljenjem in vgrajeno opremo;

stanovanjski gradnji, kjer se na istem zazidalnem področju gradi več enakih zgradb, je mogoče organizirati gradnjo na tak način. Zaradi ponavljanja istih del se večja storilnost izvajalcev, vzporedno s tem pa tudi njihov zaslužek in zadovoljstvo. Glavni prihranek take graditve je v tem, da je poraba pomožnega gradbenega materiala zaradi večkratne porabe skrbena na minimum. Posamezni pomožni elementi se z dogotavljenimi zgradbami demontirajo in ponovno montirajo na objekt v gradnji. Tako odpadejo nepotrebne zamude časa zaradi iskanja materiala po gradbišču in prilagajanja na potrebno mero in obliko. Znatni prihranek stroškov lahko prinese racionalnejša uporaba dragega lesa; na eno stanovanje odpade v Jugoslaviji n. pr. 133 % več lesa kot v Italiji. Tu so vsekakor skrite velike rezerve. Uporaba lesa je moč zmanjšati z jeklenimi fasadnimi odri, z uporabo patentnih opažnih plošč (Diwidag) in z uporabo stropov iz votlih opečnih izdelkov. Sistem organizirane gradnje zahteva dobro tehnično pripravo dela, ki se dandanes v gradbenih podjetjih zaradi naglice do škode zanemarija. Brez sheme ureditve gradbišča, operativnega in terminskega načrta dela ni moč odrediti najugodnejših mest za deponiranje materiala, postavitev pomožnih objektov in ureditev delovnih poti ter hkrati zajamčiti racionalni, hitri in kvalitetni potek gradbenih del.

Za napredek panoge in povečanje storilnosti bo nujno treba rešiti kadrovska vprašanja — dotok mladega naraščaja v stroko — in doseči ustalitev zaposlenih. Izhod je v izboljšanju življenjskih in plačilnih pogojev, v sistematičnem urejanju stanovanj, prehrane in v boljši higiensko tehnični zaščiti pri delu.

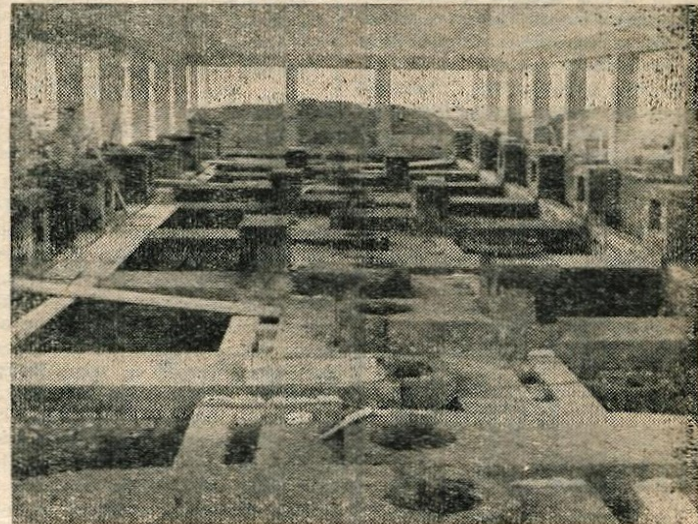
udeležba obrtnih del pri gradbenih stroških in številnost izvajalcev teh del zahteva posebnega režiserja, ki skrbi za pravočasno dostavo kvalitetnih elaboratov za obrtna dela, za pravilno izbiro obrtnikov in za odjajo del. Znatna pocenitev je dosežena, če se delo obrtnikov organizira tako, da hkrati dela na stavbi več obrtnikov, ne da bi ovirali, poškodovali izdelke, ali zavlačevali pričetek del drugih obrtnikov. Spričo tega, da izvaja zaključna dela 10 do 20 različnih obrtnikov in da trajajo dandanes dograditvena dela 2 do 3 krat dalj, kot je potrebno, je treba vnaprej sestaviti operativne načrte, s katerimi je moč ugotovljati, če posamezna obrtna dela potekajo v skladu s pretečenim časom in v pravem zaporedju. Potrebni pocenitvi in skrajšanju časa gradnje pa bo doprinesla uvedba novih tehnoloških postopkov s tipizacijo in industrializacijo obrtnih izdelkov, kar pa je še vprašanje časa.

POSPEŠITI REKONSTRUKCIJO OPEKARNE

Gradnja stanovanjskih objektov s sedanjimi težkimi gradivi je počasna, draga in nesprejemljiva za današnje razmere. Opekarnarje spričo zastaranih strojev in naprav v ničemer niso spremenile dosežene načine predelave gline v izdelke. Tako gradijo zidarji s prav tako izdelano opeko kot pred več desetletji. Gradbeni stroški naraščajo tudi zaradi povečane obsega gradbene dejavnosti, ki ostri pomanjkanje opečnih izdelkov in izsiljuje drag dovoz opeke iz oddaljenih okrajev in republik. Nekatere naše opekarnarje zelo slabo izkoriščajo obstoječe notranje rezerve, čeprav bi že ob sedanjih pogojih lahko izboljšale kvaliteto izdelkov in povečale obseg proizvod-

vodnji stropnikov in zidakov za potrebe gornjesavske doline iz kot v Kranju. Te bi za posamezne investitorje stanovanjskih objektov prevzemale posle Gorenjsko iz Dolenjske in Zato-

torske službe na podoben način kot v Kranju. Te bi za posamezne investitorje stanovanjskih objektov prevzemale posle neposrednega naročnika objekta.

V opekarni Češnjek bodo kmalu dograjene nove peči

savja, čeprav so v okraju Kranj surovine za apno na vsakem koraku. Kvalitetne, neizčrpne zaloge surovin ter veliko povpraševanje ustvarja vse pogoje za industrijsko proizvodnjo apna v Skofji Loki in Trziču, kjer primitivne apnenice, a vendar izkušeni apneničarji apno že proizvajajo.

Lesni odpadki iglavcev pri sečnji in pri predelavi lesa in obsežno lesno bogastvo ustvarja pogoje za proizvodnjo raznih vrst lahkih gradbenih plošč, uporabnih za predelne stene, zvočno in toplotno izolacijo stropov. Podpreti je treba zametek te proizvodnje pri KZ Sovodnj, ki že tretje leto izdeluje gradivo »LEB« (Durisol) iz žagovine. Znatna pocenitev stroškov bo dosežena s tipizirano proizvodnjo sodobne stanovanjske opreme in elementov za vgrajevanje oken in vrat, ki bo v kratkem stekla v lesnem kombinatu »Jelovica« v Skofji Loki prav za današnje stanovanjske potrebe. Industrija bo morala izdelovati kompletne in tipizirane sanitarne vozle, montažne dimnične ventilacijske tuljave in preklade. Predvsem pa mora razpošiljati izčrpne prospekte o svojih proizvodih projektantskim enotam in drugim interesentom, ker le tako je mogoče uspešno projektirati in racionalno graditi.

OSNOVATI INVESTITORSKE GRUPE V VEČJIH KRAJIH

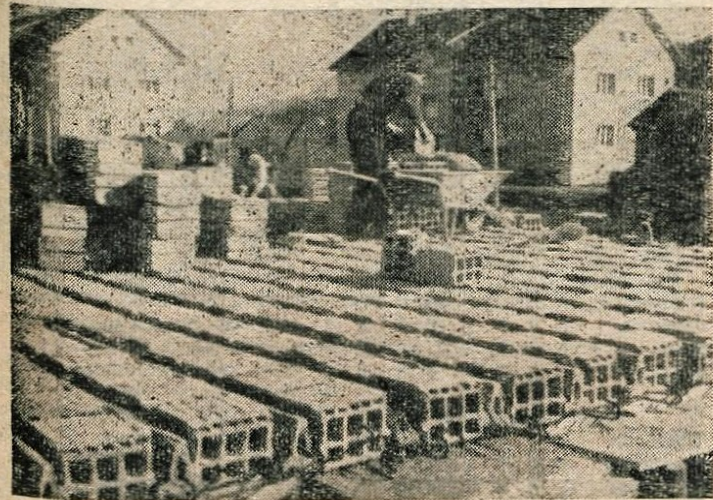
Za zidalna področja, namenjena obsežni stanovanjski gradnji, je treba pospešiti izdelavo direktnih urbanističnih načrtov in urediti lasininska vprašanja zemljišč, ki tako pogosto ovirajo organsko rast naselij in dušijo gradbeno dejavnost. Tehnična in finančna dokumentacija za novi objekt naj bo tako pripravljena, da bo revizija projektov in izdaja gradbenih dovoljenj potekala hitro in po predpisih. Pomanjkanje strokovnjakov, sposobnih pravočasno in kvalitetno izpeljati obsežna investitorska dela, govori, da bo treba v krajih Jesenice, Radovljica, Bled, Trzič in Skofja Loka organizirati invest-

Preko svojih strokovnjakov bi skrbele za izdelavo projektov, oddajo del in za gradbeni nadzor, po končani graditvi pa bi objekt izročile lastniku. Tako urejena služba bi imela prednost pred individualno, ker bi koristneje uporabljala razpoložljive projekte in oddajala zaključena gradbena dela na enem zazidalnem področju lahko enemu izvajalcu.

Nova navodila o usmerjanju gradnje stanovanjskih hiš in o uporabi družbenih sredstev na območju LR Slovenije izključujejo od uporabe skoraj 90 % obstoječega projektantskega arhiva, zato bo za potrebe stanovanjske gradnje treba znova projektirati. Ker se bo s tem v zvezi povečalo pomanjkanje projektantov, bi bilo gospodarnostno, da bi projektne naloge glede na predpisane kategorije stanovanj sporazumno porazdelili med obstoječa projektantska podjetja. Tako bo odpadlo projektiranje enakih zgradb po dveh ali treh linijah, obstoječe projektantske kapacitete bodo zato racionalneje porabljene in bo zajamčeno projektiranje v smislu navodil. Za hitri napredek gradbeništvu in polno izpolnitev družbenih nalog, kaže v okraju organizirati poseben koordinacijski odbor strokovnjakov.

Da niso uvodni in nadaljnji odstavki napisani tjavdan, prisluhnimo še glasu statistike. Naš okraj je po vrednosti del javnih in zasebnih stanovanjskih gradenj globoko pod republiškim povprečjem. Medtem ko kaže v letu 1956 republiški porast proti letu 1954 indeks 102, kaže indeks 61 okraja Kranj na močno upadanje. Te številke imajo lahko dvojno oceno, ali da premalo gradimo ali da ni več potreb. Indeks 61 bi bil razveseljiv, če bi pomenil, da je trg stanovanj že zasičen. Toda drugi podatki, da se število prebivalcev na 1 stanovanje večja, t.j., da je stanovanjska površina na prebivalca še zmerom pod republiškim povprečjem, kaže, da je ta indeks žalostne narave ter resen opomin javnosti in prizadetim forumom, žalosten, a še bolj nerazumljiv, saj se radi bahamo, da smo gospodarsko najrazvitejši okraj v državi.

M. Masterl

Montažni strop »RAPID« iz opečnih izdelkov — Gradnja stanovanjskih blokov v Skofji Loki

nje potrebnih objektov pa pričelo še močnejše ovirati skladni razvoj gospodarskih in družbenih sil v okraju.

NI VSE ODVISNO SAMO OD GRADBENIŠTVA

Za pravo presojo stanja in zaradi pozitivitve razvoja te panoge moramo biti seznanjeni z obsegom gradbene dejavnosti, oziroma nam mora biti poznana pot, ki vodi od zamisli objekta do njegove zgraditve. Ta cikel teče od potrditve investicijskega programa, idejnih in izvedenih načrtov, izdaje gradbenega dovoljenja, oddaje del posameznim izvajalcem in gradnje objekta do izdaje dovoljenja za vselitev. Vsak objekt ima svojega investitorja, projektanta in izvajalce del. Posredno pa so z gradnjo povezani še oblastni organi in industrija, ki proizvaja gradivo. Tako gradbena podjetja niso niti prvi niti zadnji člen te verige. Ukrepi za zmanjšanje stroškov zatorej ne segajo samo v gradbena podjetja, temveč na vsa področja, ki so kakorkoli udeležena ali pri zamisli ali pri realizaciji objekta. Poglejmo, kako lahko ti udeleženci prispevajo k zmanjšanju gradbenih stroškov in skrajšanju gradbene dobe.

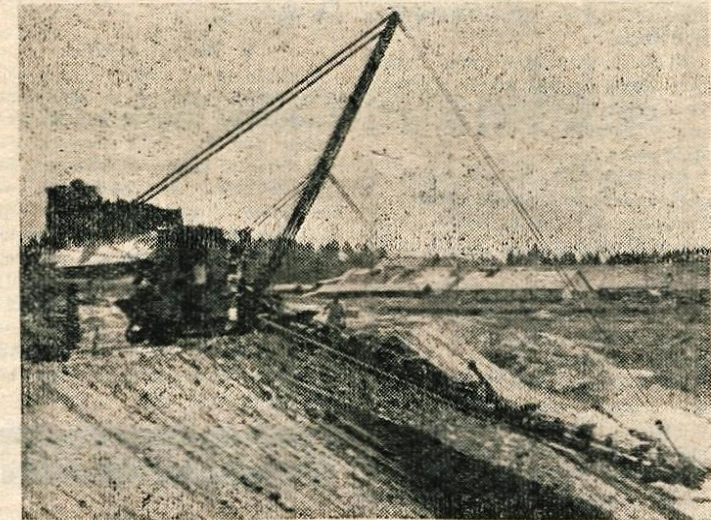
INVESTITOR IN PROJEKTANT LAHKO OBČUTNO ZMANJŠATA GRADBENE STROŠKE

Investitor naj program za predvideni objekt vnaprej temeljito pripravi, da bo projektiranje uspešno in hitro. Velikost novega objekta naj odredijo predvsem potrebe, čas in prostor. Pri izbiri lokacije je dajati prednost takim zemljiščem, kjer v tem času nameravajo graditi tudi drugi investitorji. Koncentrirana gradnja znatno pocenjuje pripravljala dela in komunalne objekte. Gradnja večjega števila objektov na istem zazidalnem okolišju in po istih načrtih omogoča izvajalcem sodobno izvedbo organizacije dela. Ponavljajoča se dela pospešujemo pri tem izvežbanost delavcev, večkratna uporaba načrtov in pomožnih gradiv pa zmanjšuje gradbene in materialne stroške. Pocenitev dosežemo tudi s pospešenimi predeli, krajšim časom gradnje, kar omogoča hitrejšo amortiziranje objekta.

Znatno zmanjšanje gradbenih stroškov lahko dosežejo projektanti s takim projektiranjem, da je za postavitev objekta potrebnega čim manj materiala in časa. Ta težnja se danes kaže v prekomernem zmanj-

GRADBENA PODJETJA BOLJ MEHANIZIRATI

Gradbena podjetja lahko pocenijo stroške s povečanim učinkom dela proizvajalnih sil, ali v istem času je treba opraviti znatno večji obseg del kot dosedaj. Odločujoči vplivni element v gradbeni proizvodnji mora v bodoče postati opremljenost podjetij z mehanizacijo. Deficitne gradbene kapacitete, hitri družbeni razvoj in pospešena stanovanjska graditev zahtevajo mehanizacijo del, in to predvsem težakih. Stalni delavci naj se raje specializirajo za posamezna strokovna dela. Vsaka specializacija zvišuje storilnost dela, racionalneje izkorišča razpoložljivi material in preprečuje škodljivi vpliv fluktuacije. Tako izučeni delavci imajo notranje zadoščenje, da so mojstri svojega dela, ki jih utrjuje v zavesti, da so v tako organizirani proizvodnji važni in nujno potrebni. Z uvedbo verižnega sistema graditve ali tako imenovanega dela v »taktu«, kjer se posamezne faze gradnje na posameznem objektu odvijajo v določenem zaporedju in ritmu, je bilo po izkušnjah Inštituta za napredek gradbeništvu Zapadne Nemčije mogoče skrajšati čas gradnje za 45 do 50 %, — stroške pa za 20 do 25 %. Prav pri

Izkop ilovice v opekarni Bobovk

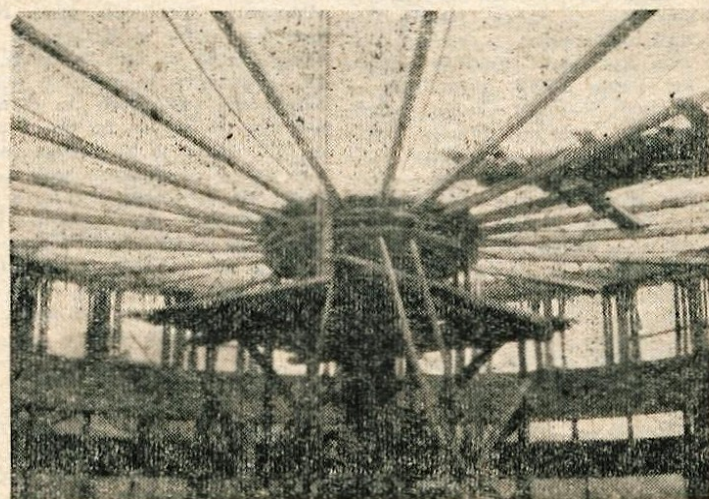
KAKO POCENITI OBRITNA DELA

Dejstvo, da znaša vrednost obrtnih del pri stanovanjski gradnji 48 do 50 % vseh gradbenih stroškov, jasno opozarja, da lahko neurejeno in neorganizirano razporejanje obrtnih del hitro poruši končne dograditvene termine, predvideno ceno objekta in kvaliteto del. Visoka

nje. Razlike izkoriščanja razpoložljivih žgalnih peči so preobčutne, da bi jih smeli prezreti. V letu 1957 je odpadlo pri dveh opekarnah na 1 m³ žgalne peči 15.400 do 18.300 volumenjskih enot proizvodnje, pri ostalih dveh opekarnah pa le 8.100 do 8.600 kosov. Tudi distribucija opečnih izdelkov je še preveč odvisna od volje posameznikov, čeprav bi morala biti prvenstveno odraz družbenih potreb. Kolikor podjetja splošno-družbenega sektorja ne prejmejo potrebnih količin, je treba primanjkljaj dovažati od drugod, ali z drugimi besedami rečeno, ostali sektorji lastništva gradijo ceneje na račun splošno-družbenega sektorja. Rekonstrukcijo opekarn je treba pospešiti tudi iz razlogov, ker v nedogled forsirana obremenitev tovarniških naprav iz dneva v dan slabša obstoječe stanje. Posebne pozornosti bi morale biti deležne kranjske in škofjeloške opekarnarje, ki leže v centru potrošnje.

UVAJATI PROIZVODNJO SODOBNEJŠIH GRADIV IN OPREME

Nagla stanovanjska gradnja in počasna rekonstrukcija opekarnarje govori v prid povečani proiz-

Gradnja tovarne »NIKO« - Železniki iz betonskih montažnih elementov.

Foto Masterl

gorenjski obveščevalci

ZDRAVNIŠKA DEZURNA

SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preključ 20, izgubljeno 10 dinarjev, ostalo 12 din od besede, naročniki imajo 20 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglasnega oddelka je: Kranj 475.

Gospodinjstvo pomočnice z znanjem kuhe sprejemne takoj. Plača dobra. — Levčnik Ivan, zlatar, Huje 39, Kranj. 942

Pretnarja Boža iz Brezij št. 43, da je lenuh, fašist, bandit in pes in jih preključem. 983

Podpisana Franciška Valant iz Radovljice, Ljubljanska ul. 19 obžalujem in preključem izjave, ki sem jih dala glede sodnega cenilca tov. Franca Golmajer iz Radovljice. 984

FOMOŽNEGA DELAVCA sprejemno v knjigotiskarsko strojnico.

Prijave sprejema Tajništvo »Gorenjskega tiska«, Kranj, Koroška cesta 8.

Podpisani Vencelj Emil iz Čirč opozarjam vsakogar, ki bi prenašal kakršnakoli obrekovanja moje žene, otroka in mene, da ga bom izročil sodišču. Vencelj Emil iz Čirč. 985

Prilika za podjetne ljudi: prodamo kmečki mlin na 2 kamna na dobri vodi in priključku elektrike. Zraven zidana hiša s 3 sobami, prostorno kuhinjo in shrambo, novo gospodarsko poslopje za govejo živino, konje in svinje, vse zidano in krito z opeko. K hišam spada 6 in pol hektara zemlje, do polovice njive, ostalo travnik, sadovnjak in gozd. Cena 1.700.000 dinarjev. Ugodni plačilni pogoji tekem pol leta. Pojasnila daje Franc Čuček, Ptuj, Frankopanska 1/a. 964

Kupim rabljeno spalnico, dobro ohranjeno. Ponudbe poslati na ogl. odd. pod »Gotovina«. 986

Dečka ali deklico sprejemem med počitnicami v pomoč pastirju. Ponudbe poslati do 18. junija na upravo lista pod »Gorenjska«. 987

Prodajam kravo, rodovniško, letno ima mleka 3000 l in tolišče 41 odstotka. Naslov v oglasnem oddelku. 988

Prodajam 2 postelji z nočnimi omaričami. Naslov v oglasnem oddelku. 716

Prodajam nov stroj za zidno opeko, 700 kosov na uro. Naslov v oglasnem oddelku. 989

Prodajam enodružinsko hišo v bližini Kranja, takoj vseljava. Alič Milka, Zlebe 10, p. Medvode. 990

V nedeljo, 1. junija od 13. do 14. ure sem izgubila novo sivo jopico od Titovega trga pa do Jenovega klanca v Kranju. Vljudo prosim najditelja, da jo vrne proti nagradi na naslov Angela Golja, Tomšičeva 36, Kranj. 991

V Lescah ob glavni cesti prodajam popolnoma ločeno nedograjeno polovico hiše in vrta. V priložju ločeno stopnišče, 2 prostora in prikljine, isto v nadstropju in v podstropju. Primerno tudi za manjšo obrt. Samo resni. Valant Ivan, Lesce 112. 992

Prodajam čistokrvno psico »nemški bokser« — Cankarjeva 5, Kranj. 977

Ugodno prodajam sobno pohištvo. Naslov v oglasnem oddelku. 978

Prodajam motorno kolo BMW »Sahara« 750 ccm. Prostovoljno gasilsko društvo Kranj. 979

Prodajam stoječo travo 5000 m². Naslov v oglasnem oddelku. 980

Prodajam zapravljenček v zelo dobrem stanju. Cena po dogovoru. Prusnik Karel, Britof 94. 981

Zamenjam stanovanje v Orehku pri Kranju za enako v Kranju ali okolici. Pridejo v poštev tisti, ki delajo svoje. Naslov v oglasnem oddelku. 982

Košir Ivan, Tržič, Trg svobode 23 obžalujem izraze, s katerimi sem dne 26. maja 1958 žalil

Na osnovi člena 10. temeljne uredbe o generalnem urbanističnem planu (Ur. list FLRJ, št. 73-625/49) ter v smislu zadevnih določil 5. člena zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. list FLRJ, št. 52-658/56) objavljamo:

Zazidalni načrt zaselka št. 19 v Naklem in Zazidalni načrt zemljišče vzhodno od vodovodnega stolpa v Kranju je v veži stavbe Titov trg 3 v I. nadstr. dan javnosti na vpogled. Opozarjamo zainteresirane stranke in lastnike zemljišč, naj vpišejo v zvezi z načrti svoje pripombe v pisno knjigo ali podajo pismene vloge Občinskemu ljudskemu odboru Kranj, oddelku za gradnje in komunale zadeve.

Načrti bodo na vpogled od 2. junija do 16. junija 1958.

narjev, učenci II. razreda 3000 din in učenci III. razreda 4000 din. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu imajo absolventi zagotovljeno zaposlitev v tovarni gumijevih izdelkov SAVA v Kranju.

Pogoji za sprejem:

1. da so učenci telesno in duševno zdravi;
2. da so uspešno dovršili najmanj 3 razrede gimnazije ali 7 razredov osemletne šole;
3. da niso mlajši od 14 in ne starejši od 17 let.

Prošnje za sprejem, kolkovane z 30 din, z izpiskom iz matične knjige, šolskim in zdravniškim spričevalom, sprejema ravnateljstvo šole do 15. avgusta 1958.

Sola ima svoj internat, v katerem so učenci na hrani in kjer stanujejo. Vzdrževalnina je 4800 din mesečno.

Učenci imajo možnost za kulturno izživljanje, šport in šah. Ravnateljstvo IGS Kranj

OBVEŠTILO

Dne 7. junija ob 15. uri bo otvoritev »Gostišča« v Crngrobu — prosta zabava na vrtu. Za jedajo in pijačo preskrbljeno. Igra veseli kvintet iz Kranja. Vljudo vabljeni

KINO

»RADIO«, Jesenice: 7. in 8. junija ob 16. uri francoski film »Zla srečanja«, ob 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope film »Sedeči bik«. 8. junija ob 10. uri dopoldan matineja mladinskega filma.

9. junija ob 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope film »Sedeči bik«.

»PLAVŽ«, Jesenice: 6. jun. ob 18. in 20. uri angl. barv. film »Richard III.« 7. in 8. junija jugoslovanski barvni film »Pop Čira in pop Spiraa«. Predstave v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Ob 10. uri dopoldan matineja mladinskega filma. 9. junija zaprt.

»ZIROVNICA: 7. in 8. junija angleški barvni vstav. film »Richard III.« Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

»DOVJE: 7. in 8. junija ob 20. uri ameriški barvni film »Maščevalec iz Dallasa«.

»BLED: 6. in 9. junija angl. barvni film »Lepo je biti mlade«. Predstave v petek in soboto ob 18. in 20.30 uri, v nedeljo ob 14., 16., 18. in 20.30 uri.

»RADOVLJICA: 6. in 8. junija jugoslovanski film »Male stvarci«. Predstave v petek in soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 10., 16., 18. in 20. uri.

»LJUBNO: 7. in 8. junija francoski barvni film »Alarm na jugu«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 18. uri.

»KRVAVEC«, Cerklje: 7. in 8. junija jugoslovanski film »Koncert«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

»SORA«, Skofja Loka: 6. od 8. junija francoski film »Heroji so utrujeni«.

»STORŽIČ«, Kranj: 7. junija ob 18. in 20.15 uri ameriški barvni film »Yankee na dvoru kralja Arturja«. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.

8. junija ob 10. uri ameriški film »Na apaški mejici«, ob 16., 18. in 20.15 uri amer. barv. film »Yankee na dvoru kralja Arturja«. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje. 9. junija ob 18. in 20.15 uri ameriški film »Na apaški mejici«.

Letni kino »PARTIZAN: 7. jun. ob 20.15 uri ameriški film »Na apaški mejici«, 8. junija ob 20.15 uri angleški barvni film »V srcu mladih«.

ZAHVALA

Ob trenutkih slovesa in bridki izgubi našega ljubljenega sina, bratca, vnučka in nečaka

FRANCITA TRAMPUZA

Je iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in cvetja, za številne izraze sožalja ter spremstvo na njegov zadnji dom. Posebno zahvalo smo dolžni kolektivni Transurista in tovarišem iz jeseenske in ostalih gorenjskih avto-busnih prog, ki so v tako velikem številu počastili njegov spomin ter g. župniku za ganljive besede slovesa.

Zalujoči starši, sestrici Dragica in Marja ter ostalo sorodstvo. Pivka, Naklo, Strahinj, Vir, Buenos Aires, 31. 5. 1958. 993

9. junija ob 20.15 uri amer. barvni film »Na ovinku reke«.

»SVOBODA«, Strazišče: 7. junija zaprt, 8. junija ob 17. in 19.15 uri ameriški film »Na apaški mejici«.

»TRIGLAV«, Prmskovo: 7. junija ob 20. uri angleški barvni film »V srcu mladih«. 8. junija ob 18. uri amer. film »Na apaški mejici«.

»NAKLO: 7. junija ob 20. uri in 8. junija ob 19.15 uri ameriški barvni film »Na ovinku reke«. 8. junija ob 17. uri angleški barvni film »V srcu mladih«.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

V Kranju so bile v ponedeljek na živilskem trgu naslednje cene: ajdova moka 70, koruzna moka in koruzni zdrob 40, koruza, krma za kokoši in proso 35—40, kaša 70 do 80, ješprenj 60 do 70, fižol 65 do 70, šalotka 40—60, oves 25, orehi 90, krhlji 60 do 70, jagode 200, mleko 30, smetana 250 din liter; krompir 12 do 14, rdeče korenje 40, navadno korenje 20, ki-

Obveščamo!

»Agroservis« Kranj

Sprejema vseh vrst popravila s področja kmetijske mehanizacije, traktorje, škorpilnice itd.

Sprejema avtomehanična popravila, avtokleparska, ličarska, avtoelektrična itd.

Sprejema dela, strgarska, kovaška in ključavničarska.

Izvršuje servisne preglede motorjev tovarne TOMOS, Koper.

Podjetje izvršuje usluge hitro in po solidnih cenah.

Se priporoča kolektiv »Agroservis« Kranj, telefon št. 408, 296.

slo zelje 35, čebula 90 do 100, češnje 60 do 70, solata 60 do 80, med 400, skuta 90 do 100, surovo maslo 440 do 500 din kg; redkvice 10 din šopek, česenj 3 do 4 din kom., novi korenček 10 din šopek, peteršilj 10 din šopek, špinaca in solata berivka 20 din merica, jajca 16 do 17 din kom., por 10 din kom., piščanci 200 din kom., kokoši 400 do 600 din kom., zajci 200 din kom.

V SKOFJI LOKI

V sredo je bil živilski trg v Sk. Loki dobro založen s sadikami paradiznikov, rož in cvetja ter nekoliko paprike. Tudi semena je bilo dovolj, primanjkovalo pa je jajc. Zabeležili smo naslednje cene: solata v glavicah 80 din kg, korenček 5 do 10 din kom., kisl zelje in kisl repa 20 din merica, česenj 5 do 10 din kom., peteršilj 10 din šopek, smetana 15 din za jemalka, sirček 12 din, rumena koleraba 5 do 20 din kom., berivka 10 din merica, rdeča redkev 10 din šopek.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V KRANJU

Poročili so se: Kalan Pavel, str. ključavničar in Ivana Fajfar, strugarica; Milan Novak, strugar in Brigita Rešek, gumarka; Josip Aljancič, sekač in Marija Plut, delavka; Jože Koželj, delavec in Bernarda Belehhar, predilka; Franc Eržen, šofer in Marija Drinovec, delavka; Anton Starman, strugar in Antonija Janc, kmečka delavka; Janez Kapler, delavec in Marjeta Dagarin, prešivalka.

NA JESENICAH

Rodile so: Matilda Lužnik, gospodinja — dečka; Majda Čebulj, uslužbenka — deklico; Regina Kocijančič, analitik — dečka; Pavla Polak, gospodinja — deklico; Rozalija Čuden, uslužbenka — dečka; Marija Skofljanc, delavka — deklico; Kati Hrovat, gosp. pomočnica — dečka; Irena Kosmač, fotografinja — deklico; Marija Olip, gospodinja — dečka; Marija Cvenkel, gospodinja — dečka; Frančiška Srna, gospodinja — dečka; Andrejana Ambrožič, gospodinja — deklico.

Poročila sta se: Albin Hudolin-Brečko, vrtnar in Breda-Jožica Erjavec, krojačica.

Umrli so: Jože Luznar, strojni ključavničar; Apolonija Urh, osebna upokojenka; Marija Slivnik roj. Pipenbaher, gospodinja; Marjeta Stare roj. Polak, gospodinja; Marjeta Pretnar, oskrbovanka.

Nogomet

NOGOMETNO PRVENSTVO GORENJSKE KONČANO

Kranj, dne 31. maja. — Nedavno je bilo končano nogometno prvenstvo Gorenjske za sezono 1957/58. V pretekli sezoni je tekmovalo 27 moštev v Gorenjski podzvezi, in sicer pionirskih, mladinskih ter prvih moštev.

Med moštvi je bila najuspešnejša ekipa Planika, ki je nadvladala kranjsko Mladost (2:1, in 2:0). Med mladinci je zmagovalo moštvo Triglava, ki si pridobilo pravico nadaljevati s tekmovalcem za prvo mesto Slovenije. Tudi pri pionirjih je zmagovala ekipa Triglava. Večinoma vsa moštva s teritorija Gorenjske so pokazala dokaj velik napredek, opazilo pa se je, da nekateri klubi premalo skrbje za vzgojo naraščajo. Tako n. pr. mladinsko moštvo NK Tržiča ni odigralo niti ene tekme, pionirske ekipe pa ta klub sploh nima. Razumljivo seveda, da taki klubi ne morejo pričakovati posebnega napredka, vsaj ne iz lastnih vrst.

Prihodnjo sezono se bo tekmovalje začelo spet v enotni Gorenjski nogometni ligi. M. Dj.

PRVENSTVO GNP 1957/58

Pionirji (jeseniška) skupina

Prešeren	6	4	1	1	15:6	9
Jesenice	6	4	1	1	12:6	9
Bled	6	2	2	2	11:9	6
Bohinj	6	0	0	6	1:18	0

Kranjska skupina

Triglav A	10	9	0	1	46:8	18
Triglav B	10	5	1	4	46:28	11
Sk. Loka	10	4	1	5	14:12	9
Naklo	10	4	1	5	11:25	9
Tržič	10	4	1	5	12:20	8
Mladost	10	4	1	5	12:22	7

Mladinci

Triglav	6	6	0	0	18:0	12
Mladost	6	3	0	3	13:10	6
Jesenice	6	3	0	3	9:17	6
Tržič	6	0	0	6	0:24	0

B (rezervna) moštva

Triglav	6	4	1	1	17:10	9
TVDP Sk.						
Loka	6	3	1	2	11:20	7
Tržič	6	3	0	3	24:11	6
Prešeren	6	1	0	5	5:16	2

I. moštvo

Planika	6	6	0	0	25:4	12
Prešeren	6	3	1	2	22:7	7
Bled	6	2	1	3	13:27	3
Bohinj	6	1	0	5	10:22	2

Kranjska skupina

Mladost	8	7	1	0	37:7	15
TVDP Sk.						
Loka	7	4	0	3	23:9	8
Bratstvo	7	3	1	3	23:18	7
TVDP Naklo	8	3	0	5	11:38	6
Svoboda	8	1	0	7	5:27	2

FINALE ZA PRVAKA GNP 1957/58

Planika	2	2	0	0	4:1	4
Mladost	2	0	0	2	1:4	0

Pionirji

Triglav	2	2	0	0	5:4	4
Prešeren	2	0	0	2	0:5	0

M. D.

Mali rokomet

ROKOMET TUDI V KROPI IN KRIŽAH

Po enoletnem delovanju Gorenjske rokometne podzveze se je ta lepa športna panoga na Gorenjskem precej razširila. Razen v Kranju, Tržiču in na Golvniku je podzveza s pomočjo TVD »Partizan« formirala nove rokometne ekipe v Križah in v Kropi, delno pa tudi že na Bledu. Pripravila je tudi že spomladansko prvenstvo za člane, pionirje, pa tudi za ženske. Prav bi bilo, da bi se ta panoga razvila tudi v jeseniškem kotu, posebno na Jesenicah samih, kjer bo nedvomno dosti zanimanja.

Ako bi se podzvezi posrečilo pomnožiti število ekip, bi se tudi bodoče prvenstvo dalo razširiti v dva razreda, pač po sposobnosti posameznih ekip.

MLADOST II PRVAK GORENJSKE

Z zaostalo tekmo med Storžičem in Partizanom iz Tržiča, ki jo je Partizan odločil v svojo korist z rezultatom 10:33 se je končalo prvenstvo Gorenjske v malem rokometu, v katerem so sodelovala 4 moštva iz Kranja,

1 iz Tržiča in 1 iz Golvnika. Vsa so bila več ali manj izenačena. Nekoliko nepričakovano je prvo mesto zasedla ekipa Mladosti II iz Kranja. Pohvaliti pa je treba mlado ekipo IKS »Iskra«, ki je spomladi osvojila največ točk.

Razočarala pa je Planika, ki je bila najresnejši kandidat za osvovitev prvega mesta. Začetni bodo morali z mladimi igralci, če bodo hoteli igrati vidnejše vloge na Gorenjskem. Pri Savji iz Kranja in pri Storžiču z Golvnika pa je bilo opaziti, da so v glavnem natopali novinci in bodo morali vložiti še dosti truda, če bo hoteli dohiteli ostala moštva.

Z. M.

Mladost II	10	7	0	3	149:117	14
Part. Tržič	10	7	0	3	192:148	14
Planika	10	6	0	4	190:145	13

IKS						
»Iskra«	10	5	0	5	136:160	10
Sava	10	3	0	7	100:136	6
Storžič	10	2	0	8	131:210	4

Strelstvo

TEKMOVANJE NA BLEDU

Preteklo nedeljo je bilo na Bledu prijateljsko strelsko tekmovalje v počastitev 15. obletnice bojev na Sutjeski, med domačimi streči in pripadniki JLA garnizije Bohinjska Bela. Tekmovali so v 5-članskih ekipah med člani in mladinci z zračnimi puškami na 100 možnih krogov.

Vrstni red tekmovalja pa je bil naslednji — člani: Bled 339 krogov, JLA 310 krogov; mladinci: Bled 308 krogov, JLA 255 krogov.

Kot posameznika sta bila najboljša pri članih Jože Fon, pri mladincih pa Borut Kovše, oba z Bleda, ki sta dosegla po 74 krogov.

—an

ZIROVNICA : BEGUNJE

1121 : 903

Preteklo nedeljo so se člani strelskih družin iz Zirovnice in Begunj srečali v prijateljskem strelskem dvoboju z zračnimi puškami. Zaslužno so zmagali strelci iz Zirovnice s 1121 krogi pred streči iz Begunj ki so dosegli 903 kroge od 1500 možnih.

Kot posameznik je bil najboljši Janez Gašperin iz Zirovnice s 124 krogi.

—an

ZAPOZNEL ZAPISEK O BALETU MLADIH V KRANJU

Baletni večer, ki ga je 15. maja priredila baletna sekcija DPD Svoboda Kranj v Prešernovem gledališču, je zgovoren dokaz, da je v vztrajni in smotrni delom moč doseči tudi lepe uspehe.

tem ipd. V prid nastopajočih posameznikov in skupin pa je treba priznati, da so se prvi pomisleki in dvomi kaj kmalu umaknili pred pravim valom navdušenja, ki je zajel publiko. Tolikšne popolnosti se od ple-

težjim: delovnimi pogoji. Medtem ko vadijo poklicni baletniki sistematično po več ur in se šolanje razteza skozi vrsto let, je baletna skupina kranjske Svobode svojo rast močno pospešila. Vadila je le po štiri ure na teden. Kljub temu pa so baletniki dosegli nedvomni uspeh, s katerim so si bržčas zagotovili atribut: najboljša baletna skupina na Gorenjskem.

Težko je reči, katera izmed točk v prvem delu programa je bila boljše naštudirana. Ali Albinjev ples »Pas de deux excentrique« ali Suppejeva »Lahka konjenica«, ki je v izvedbi najmlajših članic baleta učinkovala zelo sproščeno in pristržno. Pristržno predvsem zato, ker nobena izmed nastopajočih baletk ni bila starejša od dvanajst let, medtem ko so bile najmlajše plesalke stare okrog pet let. — Ze s tema dvema plesnima nastopoma je bil led prebit. Publika je nagrajevala nastopajoče z viharnimi aplavzi.

Težišče programa pa je tvorila znana »Valpurgina noč« iz Gounodove opere »Faust«. — Ta nastop pa je presenetil tudi tiste gledalce, ki so skorajda fanatično verovali v umetniške potence nastopajočih in v končni uspeh.

»Valpurgina noč« je ob originalni glasbi koreografsko zelo domiselno in impresivno postavila tov. Japljeva, nekdanja solistka ljubljanskega opernega baleta. Ubranstvo, lahkotnost in skladnost pri nastopajočih so se zili v homogeno celoto, kar je bil ponoven dokaz, da so sistematično delo, veselje in požrtvovalnost porok za uspehe sleherne amaterske skupine.

V zadnjem delu programa pa se je razživela zlasti kranjska mladina; program je namreč vseboval dva moderna plesa, in sicer »Havajana« in »Zamorski ples«. — V prvem je koreograf spretno in tenkočutno zajel fol-

klorni razpoloženski motiv havajskih domačinov, medtem ko je zamorski ples zelo intenzivno ponazoril enega izmed plesnih obredov, kjer plesalci spričo divjega ritma padajo v plesno ekstazo. — »Havajano« je koreografsko pripravil Jaka Hafner, »Zamorski ples« pa Vlasto Dedović — oba člana opernega baleta iz Ljubljane.

Tudi malomarnosti, ki tako pogosto botruje delu naših amaterjev, to pot ni bilo opaziti. Kostumi, maske in svetlobni efekti so bili domiselni in impulzivni ter so dajali posameznim točkam smiselno celoto.

Eno je jasno: spričo tolkšne zagnanosti bo dosegla baletna skupina kranjske Svobode še mnogo večje uspehe.

S. S.

filmi, ki jih gledamo

BIGAMIST
je italijanska filmska komedija, ki jo je za producenta Royal film Rim posnel italijanski režiser Luciano Emmer. — Zasnova zgodbe je dokaj nenavadna in niha med drastičnostjo in grotesko, dogodki pa se vrste tako naglo, da jim gledalec komaj sledi. Pripoved je dovolj duhovita, da bo razvedrila tudi zahtevnejše gledalce. — Kar pa zadeva igralsko plat, naj omenimo, da je Vitorio de Sica izoblikoval čudovit lik teatralnega advokata, ki ga zlepa ne bomo pozabili. — Tega duhovitega filma res ne kaže zamuditi.

YANKEE NA DVORU KRALJA ARTHURJA

Kdor pozna duhoviti fantazijski roman Marka Twaina Yankee na dvoru kralja Arthurja, bržčas ne bo podvomil v uspeh filmske realizacije tega

delo. Ker je literarna predloga zelo obširna, je razumljivo, da se je moral scenarist omejiti zgolj na jedro romana. Izluščil je samo prizore, ki so nujno potrebni za razvoj zgodbe. Seveda pa se je pri tej selekciji mnogo duhovitih prizorov izgubilo, kar je posredno vplivalo tudi na polnokrvnost filmske zgodbe. Kljub temu pa smemo film oceniti kot zelo uspešno in nenavadno komedijsko realizacijo, ki nudi gledalcem skoraj 2 uri sproščene zabave. Če odmislimo dobro režijo, prijetne melodramske interpolacije in posrečeno, rahlo karikirano igranje, ki jo poživljata s prijetnimi popevkami znani pevec Bing Crosby in Rhonda Fleming, sta vendarle težišče in mikavnost filma v Twainovi zasnovi zgodbe, kjer se spretno in še bolj duhovito prepletata šeststo in dvajseto stoletje.

22

Prizor iz Gounodove opere Faust Valpurgina noč

Zahteven program je obiskovalce sprva navdajal z rahlim dvomom, kajti besedoslovje baleta pozna razen brezhibnega obvladovanja kretenj in premikov, še skladnost gibov, ubranost, šarm, posluš za lepočutje, ri-

salcjev-amaterjev, zares nismo nadejali. Seveda moramo pri tem vrednotenju potegniti ločnico med visokokvalitetnimi plesnimi stvaritvami poklicnega baleta in hotenja amaterske baletne skupine, ki deluje pod neprimerno

Ljudska univerza v Kranju - da ali ne

Iz leta v leto posvečamo vse večjo pozornost izobraževanju odraslih. To ni krik mode ali trenutne zainteresiranosti posameznikov, temveč je družbena nujnost, ki jo zahteva današnji čas naglega tehničnega napredka, posebej pa še nujnost, ki jo narekuje socialistično gospodarstvo. To je problem, ki bo postal naš delovne ljudi v najbližji bodočnosti pred vprašanje: ali so sposobni s svojo strokovno in kulturno razgledanostjo vsaj delno obvladati nekatera dognanja današnje znanosti? Ta problem načinja tudi sedanje principe šolskega sistema, ki bo moral prej ali slej menjati svojo osnovo, če bomo hoteli dovolj zgodaj dobivati kadre za to ali ono stroko. Mlajši ljudje imajo pred seboj še neko perspektivo: da bi prišli na katerikoli način do hitrega uveljavljanja in potrebnega znanja in da bi po končanem študiju začeli s praktičnim delom in ne kot sedaj, ko se po končanem študiju desetletja učijo to, kar bi jim morala dati že višja šola. S takim načinom ne bomo prišli do hitrejšega razvoja! Drugače pa je s starejšimi ljudmi, ki so že daleč od šolanja in nimajo volje za ponovno redno šolanje (delo, starost itd.), po drugi strani pa čutijo, da jim je potrebna nadaljnja izobrazba. In ravno tem naj bi bila namenjena posebna ustanova, ki bi skrbelo za njihovo izobraževanje.

V našem mestu nimamo take ustanove. Imamo le posamezna društva in ustanove, ki se posredno ali neposredno bolj ali manj uspešno trudijo zapolniti to vrzel. To hotenje ne nastaja sistematično, temveč le iz trenutnih potreb. Vendar kljub dobri volji z enim predavanjem ali celo z nekaj dnevnim seminarjem, oziroma krajšim tečajem ni mogoče dati človeku vseh podrobnosti te metode, dajo lahko kvečjemu večjo razgledanost, smernice in navodila, ki omogočajo, da skuša vsak zase s posebnim študijem nadomestiti to, kar mu manjka.

V Kranju delamo, žal, zelo malo na tem področju, saj imamo Ljudsko univerzo le na papirju. Letno priredi eno ali dve predavanji. To je celotno delo

te »ustanove«, ki nima prostorov niti materialnih sredstev niti kadra. Tudi mladinska univerza deluje le z nekaj predavanji. Nekaj predavanj, strokovnih in za zaključek krog poslušalcev, prirejuje še nekatera druga društva in ustanove kot Esperantistično društvo, Planinsko društvo, Trgovinska zbornica itd.

Lani in letos je še največ pobud pokazala Izobraževalna sekcija pri DPD »Svoboda« Kranj, ki je do danes priredila 20 predavanj, 5 tečajev šole za tuje jezike in 2 krožka. Z izkušnjami, ki jih ima ta organizacija, bi lahko začeli s posebno ustanovo, katere cilj bi bil samo izobraževanje. Na raznih posvetih in političnih forumih govorijo že nekaj let o ustanovitvi centra za izobraževanje. Debata je sicer dobra stvar, če pa nima konkretnih pobud, ki bi jih začeli uresničevati, so vsa prizadevanja brezplodna. Ze ustanovitev takega izobraževalnega centra bi bila za Kranj in okolico pomemben korak naprej. Ta center bi bil lahko iniciativni in posredni organizator vsega izobraževanja daleč okrog Kranja, če ne za vso Gorenjsko. Kasneje pa bi se iz tega organa lahko razvila ustanova z vsem potrebnim tehničnim in administrativnim aparatom za velkopotezno akcijo ljudskega izobraževanja, kot jo ima ljubljanski okraj s svojo Ljudsko univerzo, ki razpolaga z različnimi tehničnimi pripomočki in prevoznimi sredstvi. S tem bi odpadel zelo tehten razlog, zlasti na podeželju, ko trdijo, da nimajo sredstev niti kadra za prirejanje posameznih oblik izobraževalnega dela. Take ustanove imata že Celje in Maribor, da ne govorimo o LR Hrvatski.

Ljudska univerza naj bi bila ustanova s samostojnim financiranjem s primerno družbeno podporo. V njej bi delal profesionalni kader, kot na primer v študijski ali ljudski knjižnici. S tem bi se izognili nesistematičnemu delu kontinuiteta pa bi bila neprekinjena in v stalnem vzponu. Poskrbeti bi bilo treba le za primerne prostore, ki bi omogočili tej ustanovi neovirano delo.

M. S.

Ob gostovanju trboveljske mladine v Kranju

Pred kratkim je Glasbena šola iz Kranja obiskala Trbovlje, dne 31. maja pa so gojenci Glasbene šole iz Trbovelj vrnili Kranjčanom obisk. Ob tej priložnosti so se kranjskemu občinstvu predstavili tudi s koncertom. Da bi dobili o tem glasbenem zavodu pravo podobo, ne bo odveč, če bom posredoval nekaj skopih podatkov o tej glasbeni instituciji.

Trboveljska glasbena šola je bila ustanovljena 1941. leta. Njena rast je bila dokaj nagla, saj obiskuje zavod trenutno 205 gojencev. Šolo tvorijo razredi za klavir, godala, trobila, pihala in solo-petje. V okviru zavoda delujejo tudi 80-članski mladinski pevski zbor, baletna skupina in simfonični orkester. Na zavodu poučuje 12 pedagogov, od tega 4 stalne in 8 honorarnih učnih moči.

Medtem ko smo trboveljskega gosta pobliže spoznali, se vrnimo h koncertu! — Čeprav se sezona kulturnih prireditev močno nagiba h koncu, kar vpliva tudi na obisk, je bil koncert

Pred zadnjim nastopom kranjske glasbene šole

Konec šolskega leta je pred vrati, z njim pa bo končana vrsta glasbenih nastopov, ki so jih prirejali gojenci tega učnega zavoda v Prešernovem gledališču v Kranju. Peti in zadnji javni glasbeni nastop bo v ponedeljek, 9. junija ob 19. uri v Prešernovem gledališču.

To pot bo nastopilo okrog 50 gojencev iz razredov za klavir, godala, trobila, pihala in solo-petje. Kot doslej, tako tudi tokrat ne bosta razočarala instrumentalna sestava tega zavoda — klavirski kvartet in veliki godalni orkester — ki sta si že na dosedanjih nastopih pridobila pri publiku precej simpatij. Pro-

gram, ki ga bodo gojenci izvajali na tem večeru, je vsebinsko zelo pester in zahteven, ter posega v zakladnico domače in tuje glasbene literature.

S.

Uspeh našega filma na mednarodnem festivalu v Urugvaj

Tretji mednarodni festival dokumentarnega in eksperimentalnega filma v Montevideu je odlično uspel. Na njem je sodelovalo 46 držav s preko 200 filmi. Festivala so se udeležili predstavniki vseh južnoameriških in nekaterih evropskih držav. Med drugimi so prišli: Arne Sucksdorff (Svedska), L. Kachtik (Čehoslovaška), Thomas Brandon (ZDA), Richard Sperk in Karl Gass (Vzhodna Nemčija).

Festival se je začel 11. maja. Program za svečano otvoritev so določili z zrebanjem. Imeli smo srečo, da je bil izžreban naš film »Fantastična balada«, ki jo je za »Triglav-film« Ljubljana režiral Boštjan Hladnik. Hkrati so bili predvajani tudi filmi »Karlovy Vary« (ČSR), »Stari znanoci« (risani, SSSR), »Sreda v Harlemu« (ZDA) in »Za zidom« (Francija).

Med vsemi filmi je naš film dosegel največji aplavz in kritika ga je ocenila zelo pohvalno. Časnik »El Diario« pravi: »Z bogastvom fantazije in z odlič-

gram, ki ga bodo gojenci izvajali na tem večeru, je vsebinsko zelo pester in zahteven, ter posega v zakladnico domače in tuje glasbene literature.

»Črni biseri« niso razočarali

Najnovejši igrani film producenta »Bosna-film« »Črni biseri« je doživel izreden uspeh. V enem samem tednu so ga predvajali v sedmih sarajevskih kinematografih. Po nepopolnih podatkih je film doslej videlo 45.000 gledalcev, kar je letošnji

rekord v primerjavi z obiskom najboljših tujih filmov. Film bodo prikazali tudi na letošnjem V. filmskem festivalu v Pulju, ki bo konec julija, v redno distribucijo bo pa prišel šele meseca septembra.

Film je režiral mladi režiser Tomo Janič, ki se je, potem ko je posnel vrsto dokumentarnih filmov, lotil tudi igranega filma. Scenarij je napisal beograjski novinar Jug Grizelj, ki je preživel nekaj časa v mladinskem poljubševalnem domu na Badiji pri Korčuli, kjer so film tudi snemali.

Zgodba pripoveduje o mladih prestopnikih, ki po prihodu novega vzgojitelja zaživijo novo, lepše življenje. Vloge mladih prestopnikov so zaupali skupini gojencev neke zemunske poljubševalnice. Videti je, da se bo ta film uvrstil med boljše filmske stvaritve naše lanske letošnje proizvodnje. Zanimivo je tudi to, da na letošnjem festivalu ne bomo srečali znanih imen režiserjev kot so Hanžeković, Pogačič, Soja Jovanović, temveč bodo prevladovala nova, manj znana imena. Upajmo, da nas ne bodo razočarala.

Prizor iz filma »Črni biseri«. — Milan Ajvaz in skupina mladih prestopnikov na ladjici, ki so si jo sami uredili iz stare, zapuščene ribiške ladje

Brez vitaminov ne gre

Vitaminski in njihova važnost za našo zdravje sodobni gospodinjci niso neznani. Skoro vsaka ve, da določena živila — zlasti sadje, zelenjava in mleko — vsebujejo vitamine, ni pa poučena o tem, koliko jih najdemo v živilih in koliko bi jih morali imeti v naši prehrani, da zdravje ne bi bilo v nevarnosti. Zato o tem nekaj podatkov.

Vitamin A ima važno vlogo v človekovem življenju. Posledica pomanjkanja tega vitamina je tako imenovana kurja slepota. Človek ne vidi v temi in to je prvi znak bolezni. Sledijo spremembe na očesni roženici, ki imajo lahko kot posledico popolno oslepelost. Pogosto nastajajo spremembe na koži, ki se suši, spremeni barvo, včasih se pojavijo nekaki mehurčki, tako da govorimo o »Zabji koži«. Lasje izgubljajo sijaj in izpadajo. Ljudje, ki nimajo v hrani dovolj vitamina A, so tudi zelo občutljivi za nalezljive bolezni, kar je zlasti nevarno za otroke. Vitamina A potrebujemo dnevno okrog 1500 do 5000 Internationalnih enot (I. E.). Količina zavisi od starosti, dela itd. Noseče žene in tiste, ki dojijo, pa potrebujemo dnevno 6000 do 8000 I. E. vitamina A.

Največ vitamina A vsebujejo spodaj našeta živila:

100 gramov surovega masla ali vitaminizirane margarine 3200 I. E., jajčnega rumenjaka 3210, mleka 140, mastnega sira 1980, tuninega olja 500.000 do 8.000.000, jabolk 90, hrušk 20, marelic 2500, sliv 350, breskev 880, češenj 620, šipka (plod divje vrtnice) 5000, grozdja 80, robidnic 170, kosmulje (agras) 290, ribezlja 120, jagod — gozdnih ali vrtnih 100, malin 130, svežih smokev 80, pomaranč 170, višenj 620, dateljev 180, banan 430, zelene graha (svežega) 680, leče 100, korenja 12.000, kolerabice 350, redkvice 10, čebule 50, špinacije 9420, cvetače 90, svežega zelja (belega) 100, peteršilja 30.000, paradižnika (svežega) 700, zelene paprike 290, rdeče pese 20 internationalnih enot.

Vitamin B₁ je del takozvanega B kompleksa. Bolezen beri-beri, ki je posledica pomanjkanja tega vitamina, je razširjena zlasti v deželah daljnega vzhoda, kjer se hranijo skoraj izključno z luščenim in poliranim rižem. Pojavlja se v obliki živčnih motenj, vnetja živcev, težkih motenj v krvnem obtoku in zadrževanju tekočine v telesnem tkivu zaradi slabosti srca. — Dnevno potrebujemo 0,3 do 2 miligrama vitamina B₁. Najdemo ga pa v naslednjih živilih: 100 gr koruze 0,15 mg, riža 0,05, rži 0,41, kruha 0,06, črnega kruha 0,28, kvasa od piva 9,69, kvasa 0,45, govedine 0,06, govejega srca 0,54, suhe govedine 0,78, jajčnega rumenjaka 0,32.

V sadju so manjše količine vitamina B₁, — le nekaj stotink miligrama. Ravno tako tudi v zelenjavi. Več ga je le v zelenem grahu (v 100 gr — 0,36 mg, leči 0,5, krompirju 0,1, kolerabicah 0,15, špinaci 0,11, ravno toliko v karfijoli in v svežih gobah 0,1 mg).

Vitamin B₂ — Nezadostne količine tega vitamina povzročajo vrsto sprememb, največ na ustni sluznici in okrog ust, kjer se pojavijo krastice in razpoke. Jezik pordeči in oteče. Pojavijo se tudi spremembe za koži.

Dnevno potrebuje človek 0,7 do 2,5 mg vitamina B₂. Največ ga najdemo v živilih: 100 gr pšenice 0,14 gr, govejega mesa 0,16, govejega srca 0,90, jeter 3,3, ledvice 1,95, mleka 0,18, šunke 0,19, sardin 0,13.

Vitamin C je med našimi ljudmi najbolj znan, ker o njem največ govorimo in pišemo. V sled pomanjkanja tega vitamina krvavijo dlesni. Kasneje se pojavijo tudi razna podkožna obolenja in bolezni sklepov. Te pojave spremljajo precej hude bolečine in splošna telesna oslabeleost. Pojavi se znana bolezen skorbut.

Dnevno potrebujemo 75 do 100 mg vitamina C. Največ ga najdemo v živilih: 100 gr jabolk 5 mg, hrušk 4, marelic 6, sliv 5, breskev 8, češenj 8, šipka 550, grozdja 4, robidnic 24, kosmulje 33, ribezlja 36, jagod 29, malin 24, sveže fige 2, pomaranče 50, limone 50, višnje 18, banane 10, zelenega graha 26, leče 3, krompirja 10, korenja 6, kolerabice 61, redkvice 30, čebule 9, špinacije 59, moto-

vilec 32, špargelji 33, cvetače 69, belega zelja 50, peteršilja 106, kumare 8, stročnice (sveže) 17, paradižniki 24, zelena paprika 103, rdeča pesa 10, sveže gobe 5, solata (glavnata) 7 in v 100 gr buče 2 mg.

Vitamin D — preprečuje rahitis — to je bolezen, ki je med našimi najmlajšimi zelo razširjena. V človeški koži je snov, ki se pod vplivom sončnih žarkov spremeni v vitamin D. Sončenje je izredno koristno, ker preprečuje, da bi do rahitičnega obolenja sploh prišlo.

Največ vitamina D je v ribjem olju, manj ga je v mleku in v jetrih morskih rib, zlasti tune.

Vsak dan rabimo okrog 400 internationalnih enot tega vitamina. Nosečnice in žene, ki dojijo, ga potrebujejo še enkrat toliko, to je 800 I. E.

Vitamin D je važen tudi zato, ker naš organizem brez njega ne more izkoristiti kalcija, ta pa je potreben za razvoj in obstoje kosti in zobovja. V živilih, kjer je kalcij, je običajno tudi vitamin D.

Z ažurjem olepšamo prtičke

Čprav danes ažur ne uporabljamo več za krašenje posteljnega perila, ker je zamuden in netrpežen, pa ga še večkrat potrebujemo. Posebno pri raznih okrasnih prtičih, kjer zadostuje že nekaj originalnih ažurnih črt in tkanina je okrašena, se ga radi poslužujemo. Ubod moramo poznati tudi pri delanju resic, ki je praktičen in cenen obrobek posebno prtov iz debelega platna.

Na naših skicah je nazorno pokazano, kako ga delamo, in sicer:

1. skica: Nitke izvlečemo v poljubni širini iz tkanine. Širši ko je ažur, manj je trpežen.

KOZMETIKA

MASLO — ODLIČNO SREDSTVO ZA NEGO KOŽE

Surovo maslo prištevamo med najboljša sredstva za masažo vseh slojev kože. Daje ji žametni videz, posebno priporočljiv pa je za ustnice. Če jih namažemo z maslom, se svetijo in postanejo gladke. Suhe ustnice dobijo sijaj, ako denemo košček masla na konec jezika, počakamo, da se stopi in obližemo z njim ustnice. Sele nato se našminkamo.

MODA

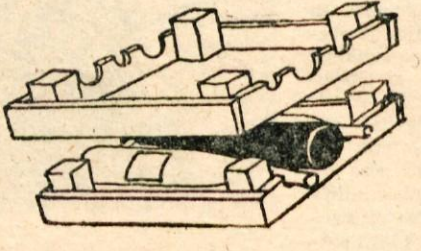
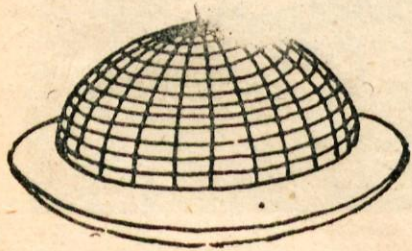

Za plažo

Domače priprave za čuvanje živil

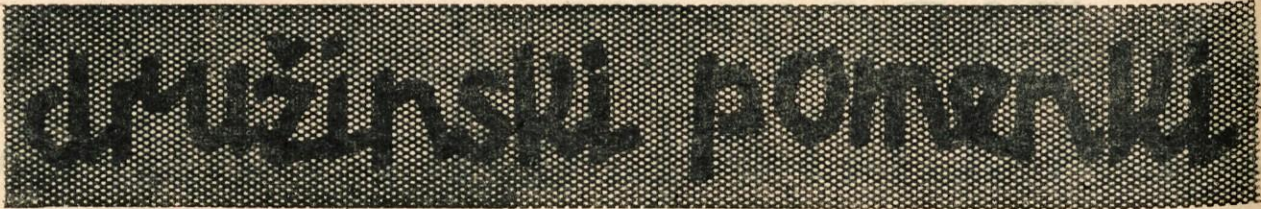
Pred muhami in drugim mrčesom zavarujejo živila z mrežastimi zvonci, s štirioglatimi mrežastimi pokrivali, z zamreže-

Sadne sokove hranimo v steklenicah na lesenem stojalu, ki ga kaže slika. —

nimi visečimi ali s stoječimi omaricami. Hranimo pa jih tudi v posebnih prozornih posodah iz umetne snovi.

Steklenice so tako dobro zavarovane in jih lahko veliko namestimo na majhnem prostoru.

Ločitev pred vrati in vendar...

Sestanek komisije za abortuse. »Pa me res zanima, koliko je tu resnice,« pravi mladi ginekolog kolegu med glasnim branjem prošnje tovarišice Francekovičeve, ki želi prekiniti nosečnost. »Bomo videli,« odgovori predsednik komisije dr. Revma in pokliče prosilko iz čakalnice. Vstopi negovana žena srednjih let, oblečena po zadnji modi. V trenutku je vsa v solzah. »Teater se je že začel,« šepne predsedniku zdravnik, ki je pravkar bral njeno

prošnjo. Ženska pa se trudi, da bi na prisotne »napravila vtis«. Približno takole poteka njena izpoved:

»Živiljenje mi je prineslo huda razočaranja. Z možem se ne razumeva že od prvega leta zakona. Imava triletno hčerko in zdaj sem drugič noseča. Drugega otroka si ne želim, ker imam na sodišču vloženo tožbo za ločitev. Skrbim za dva res ne bi mogla prevzeti nase, kajti že zdaj je slonela vsa vzgoja na mojih ramah. Mož se za dom ni nikoli zanimal in tako sem bila vsa leta zakona prava mučenica.«

»Vse to razumem,« se je oglasil dr. Revma, »le to nam ni jasno, kako ste kot nesrečna žena mogli zanositi z možem, s katerim se ločujeta. To vendar ne gre skupaj.«

Odgovor je imela tovarišica Francekovičeva že pripravljen.

»Človeku se vse lahko pripeti,« je dejala. »Pričakovala sem, da bo morebitna nosečnost prinesla v družino slogo, pa sem se globoko prevarala. Mož me je tudi tokrat opeharil in nadaljuje razmerje z drugo.«

»Toda, vi imate vendar dobro službo in ob vaših dohodkih ne bo težko vzdr-

ževati še enega otroka,« jo je prekinil dr. Revma.

»Saj ne rečem, toda če upoštevate moje rahlo zdravje, boste prišli do drugačnega zaključka. Če zbolim, bodo vendar trpeli otroci.«

»Tovarišica, zboliti lahko vsakdo. To prav gotovo ni zadosten razlog za abortus, če ste socialno zavarovani,« je dejal predsednik komisije in jo prosil, naj se za 10 minut odstrani.

»Kaj sodita o tem primeru vidva,« se je po njenem odhodu obrnil k ostalima članoma komisije.

»Predlagava, da se abortus odkloni.«

Tudi jaz menim tako,« je zaključil predsednik, »saj je to v štirinajstih dneh že drugi primer, ko dobro situirana meščanka želi abortus zaradi nezaznane nje z možem.« »Bilo bi res zanimivo preveriti vso zadevo,« je dejal dr. Revma, preden je predsednik sporočil prosilki stališče komisije.

Gospa v vrečasti obleki je ob njegovih besedah spet bruhnila v jok, vendar nje solze niso nikogar ganile. Besno je obstala pred zaprtimi vrati.

Brez podpisa

RECEPTI

JEDILNIK

KOSILO

Kolerabična juha
Spinačni zrezki
Jagodova krema

Juha: 6 mladih kolerabic, 2 krompirja, 1/2 čebule, žlico masti, strok česna-sol, drobnjak, 2-3 žlice smetane.

Sesekljano čebulo opravi na masti, dodaj na kocke narezane kolerabice, dolij malo vode, dodaj na kocke zrezan krompir in kuhaj do mehkega. Juho izboljšamo s sesekljanim drobnjakom, peteršiljem, kislom smetano ali razžvrkljanim jajcem.

Spinačni zrezki: 1/2 kg špinacije, 1 čebula, žlico masti, 1/4 riža, zelen peteršilj, 2 jajci, poper, sol, drobtine, olje ali mast za pečenje.

Špinacho skuhamo v slanem kropu, kuhano odcedimo in seskljamo. Riž zakuhamo v slanem kropu. Mehkemu rižu primešamo sesekljano špinacho, oprazeno čebulo, sesekljan zelen peteršilj, soli in popra po okusu, jajci in drobtine. Iz mase oblikujemo hlebčke in jih pečemo v masti ali olju.

Jagodova krema: 1/2 kg zrelih jagod, četrt skodelice vode, 2 žlici medu, sok 1/2 limone, 1/2 l stepene sladke smetane.

Jagode ali maline dobro zmečkamo in zmešamo, dodamo vodo, limonin sok in med. Dobro premešano stresem v skledo in okrasimo s stepeno sladko smetano.

VEČERJA

Skutina musaka
Solata

Skutina musaka: V pomazano kozico deni plast kuhanega in na lističe narezanega krompirja in plast skute pomešane s soljo, drobnjakom in poprom, po vrhu klast zrezanega krompirja. Jed prelij z razžvrkljanim jajcem ali kislom smetano in postavi za 1/2 ure v pečico. Na mizo jo postavi s solato.

Tri preproste zelenjavne jedi

GRAHOVA OMAKA

Svetlo prežganje zalijemo z vodo, dodamo grah, pokrijemo in skuhamo. Vmes večkrat premešamo. Na koncu solimo, sladkamo in izboljšamo s smetano.

ŠPINAČNA SOLATA

Mlade špinadne liste operemo, odcejene osolimo, okisamo in nato še prelijemo s smetano. Namesto smetane lahko damo tudi olje in po okusu tudi žličko sesekljane čebule.

SKUTA Z MESEČNO REDKVIČO

1/2 l skute zmešamo s 4 žlicami smetane, s sesekljano čebulo in z zrezano mesečno redkvičo, sesekljanim peteršiljem — to je dober namaz za na kruh.

(»Več zelenjave, več zdravja«)

Praktični nasveti

Plesen na usnju odstranimo s krpico, namočeno v razredčenem alkoholu, nato pa usnje namažemo z dobro kremo in z mehko krpo osvetlimo.

Madeže od češenj in črnega vina očistimo z vročim mlekom.

Osušeni sir postane zopet mehak, če ga položimo za nekaj časa v sveže mleko.

Kadar mešamo moko s tekočino, z vodo ali mlekom, se rade naredi grudice. To preprečimo, če se suhi moki primešamo nekaj zrn soli. Prav tako lepše umešamo kakao, če mu dodamo sladkor.

STEVILČNICA

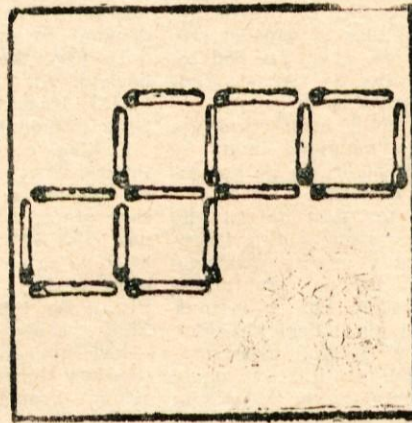
- 13 8 7 12 1 5
- 6 7 16 8 1 4
- 2 5 4 1
- 10 3 1 4 1
- 13 1 4 11 1 6 14 12 1
- 7 10 2 9 1
- 20 1 8 12 7 10
- 3 9 5 1 15 13 14 6
- 4 3 1 19 1 8 1
- 11 2 6 7 16 3 18 1
- 11 2 5 8 1
- 2 10 10 1
- 17 2 15 6 11 1
- 2 4 5 14 17 3 1 9 5
- 8 2 15 8 13 1 4 10 5
- 9 1 3 4 5 6 7 14 3 9
- 12 1 6 3 11
- 7 9 1 12 1

Besede pomenijo: 1. vrsta blaga, 2. letovišče pri Opatiji, 3. ognjenik na Siciliji, 4. boginja Iova, 5. mesto v severni Bosni, 6. glavna luka SSSR ob Črnem morju, 7. mesto v SSR Ukrajini, 8. največje mesto v Turčiji, 9. reka v Severni Ameriki, 10. najvzhodnejša planota Julijskih Alp, 11. največja železa telesa, 12. zbirka skandinavskih narodnih pesmi, 13. eden izmed deset sončevih planetov, 14. zanešenjak, 15. nizozemski slikar, 16. mesto v državi

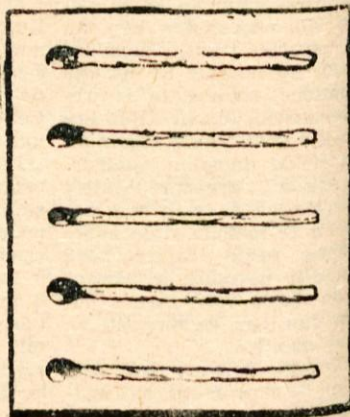
Za krajše večerne urice

Missouri (ZDA), 17. element, 18. mesto in pristanišče na Japonskem.

Pri pravilni rešitvi vam bodo črke v prvi in četrti vrsti navpično dale pet imen poznanih letoviških krajev na Gorenjskem.

Samo dve vžigalici lahko prestavite, vendar morate iz petih kvadratov, ki so na sliki, potem dobiti samo štiri enake velikosti.

Iz petih vžigalic sestavite dva trikotnika.

Stanovalci in stanovanjsko upravljanje v Angliji

Krajevne uprave v Angliji kažejo veliko delavnost v reševanju stanovanjskega vprašanja. Med drugim so tudi v času med obema vojnama organizirale gradnjo stanovanj. Po drugi svetovni vojni pa se te krajevne uprave pojavljajo kot prvi investitorji stanovanjske izgradnje v Angliji. Tako so bile krajevne uprave že konec 1956. leta lastniki okoli 3.250.000 stanovanjskih enot, v katerih je bilo okoli 11 milijonov prebivalcev.

Krajevne uprave rešujejo stanovanjsko vprašanje na svojem področju predvsem za tiste prebivalce, ki sami niso zmožni rešiti tega vprašanja s svojimi sredstvi ali na kakršenkoli drug način. Prav tako

pa tudi kot lastniki stanovanjskega fonda skrbe za pravilno izkoriščanje stanovanj, in to po svojih stanovanjskih organih, uslužbencih občinskih uprav in izvršnih organov odbora za stanovanjsko dejavnost, ki ga sestavljajo stanovalci sami, izbrani na občinskih volitvah. Le-ti redno obiskujejo najemnike in pregledujejo njihova stanovanja vsak teden enkrat, po potrebi pa tudi večkrat. Ob takšnih obiskih stanovanjski organ — ki v enem tednu obišče 300 do 600 stanovanj — kontrolira pravilnost uporabe stanovanja.

V nekaterih primerih stanovanjski organi dajejo stanovalcem tudi nasvete z

drugih področij: kako uporabljati družinske dohodke, uporabljati socialne pravice, vzgajati otroke itd. Zaradi takšne dejavnosti teh organov pa je vsekakor potrebno precejšnje število izurjenih uslužbencev.

Razen uslužbencev, ki jim je edina naloga pobiranje najemnine, so tudi drugi specialni uslužbenci — »obiskovalci stanovalcev«, katerih prvenstvena naloga je obiskovati tiste stanovalce, ki nepravilno uporabljajo stanovanja ali povzročajo nered v naselju. »Obiskovalci stanovalcev« v takšnih primerih podučijo stanovalce o pravilni uporabi stanovanj, tistim, ki so preje živeli v nehygienskih razmerah, pa dajo primeren pouk o higieni med drugim vzpostavljajo tudi dobre odnose med sosedi itd. Poleg že omenjenih stanovanjskih organov ima vsako naselje tudi svojega sanitarnega inšpektorja, uslužbenca krajevne uprave, ki skrbi za pravilne higijenske pogoje življenja v naselju in jih tudi kontrolira.

Kljub vsem raznim prijemom pa so krajevne uprave večkrat prisiljene, da se lotevajo še drugih ukrepov, da bi zavarovale stanovanjski fond pred nerednimi najemniki. V nekaterih primerih ravnajo tako, da družine, ki se selijo iz zelo slabih stanovanj, najprej premeste v začasna — nekoliko boljše stanovanja, da bi se tu pripravile in navadile na življenje v modernih, sodobno opremljenih stanovanjih. V primerih pa, ko slabega stanovalca na nikakršen način ni moč spreobrniti, krajevna uprava prek sodnije izda prepoved o nadaljnjem uporabljanju stanovanja — odpovedni rok je 4 tedne.

Nad 3 milijone stanovanjskih enot — Uradni »obiskovalci stanovalcev« in sanitarni inšpektorji — 5% najemnine za stroške upravljanja stanovanj

Rekord v hrupu ima Tokio

Kdor pozna Japonsko samo iz filmov, knjig in fotografij, si je ustvaril vizijo dežele tihe lepote, češnjavih cvetov, idilčnih vrtičkov in svojvrstnih čistih hišic iz lesa, ki imajo privihane strehe in so polne svetlobe. Po sobah neslišno drsijo v živopisne nošnje oblečene Japonke in vam čepo servirajo čaj. No, ta idila, če naj verjamemo poročilom, se je Japoncem izneverila. Če ne Japoncem na splošno, pa vsaj prebivalcem glavnega mesta Tokija. Baje je Tokio postal najbolj hrupno mesto na svetu. Krivdo za to neljubo prvenstvo si delita preteklost in sedanost. Preteklost zato, ker je v Tokiju še vedno največ lesenih hiš izredno lahke gradnje, ki težje izolirajo hrup, sedanost pa zato, ker je po vojni promet na tokijskih ulicah tako močno narasel.

Kranjčan sicer še ne poznamo hrupa reakcijskih letal. Toda če naj povzamemo izjave časopisov, so v mestih, ki jih nadletajo taka letala, bile že prave demonstracije in da se je število živčnih bolezni v njih zelo povečalo. Londončani pravijo, da je ta hrup, ki znaša 112 fonov, neznošen za človeško uho. No, in v Tokiju znaša cestni hrup samo 13 fonov manj.

V modernih prireditvi opere »Madame Butterfly« bi lahko nastopili gluhomeml, ker bi spričo tolikšnega hrupa prometa s cest ne mogli slišati niti Carusovega tenorja.

Objavljamo sliko japonskega vrta, ki je za Tokijca postal tudi že vizija preteklosti. Tih vrt, poln lepotečnega drevja, bele negovane stezice in ločni mostički čez bistrice vodice. Kaj hočemo, romantika se povsod poslavlja. Toda za hrup v Tokiju je baje kriv tudi predpis, ki dovoljuje trobentanje vseh mogočih siren in klaksonov.

Stanovanjski bloki, zgrajeni v Angliji po II. svetovni vojni

NA SVETU JE NAD 70 MILIJONOV TELEVIZIJSKIH SPREJEMNIKOV

Televizija se zadnja leta naglo širi, celo hitreje, kakor svoj čas navadni radijski sprejemnik. Na našem planetu je zdaj že 1087 televizijskih oddajnih postaj, televizijskih sprejemnikov pa je nad 70 milijonov. Najbolj razširjena je televizija v ZDA, kjer imajo 529 televizijskih postaj in 47 milijonov sprejemnikov. Sovjetska zveza ima 56 postaj in okoli 20 milijonov televizijskih sprejemnikov.

ZA NOVE SATELITE

Ameriški znanstveniki so pred kratkim sporočili, da pripravljajo načrte za umetni satelit, s katerim bi proučevali Luno. Ta umetni satelit bi imel kakih 30 m premera, izdelali pa bi ga iz aluminijastih plošč.

15

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

»Scheiß Engländer« so imeli navado kričati. »Sie können mich am Arsch lecken«.

Niso dovolili, da bi jih zaklepali; sprehajali so se pa zaporu, kolikor se jim je ljubilo. Vse osebje se jih je balo. Naposled so poslali v kaznilnico nemško vojaško stražo, da bi vzdrževala disciplino in zaščitila čuvaje.

Moja kazen se je bližala koncu. Odslužil sem dve leti in osem mesecev svoje kazni, in v tem ko sem bil v jetniški celici, je vojna spremenila podobo in usodo stotin milijonov ljudi. Niti sam se nisem mogel odtegniti udarcu tistih strašnih let. Pa tudi moji nazori so se spremenili. Niti denarja nisem imel niti prijateljev; toda v moji glavi je začel zoreti bojni načrt.

Britanija je bila moja domovina in v njej je bilo življenje, kot je kazalo, dasi je bila 1941 obkoljena, prijetno. V Londonu sem spoznal stvari, ki sem jih imel v življenju rad; to je bilo nedvomno slabo življenje, toda bil sem ga vesel, kakor tudi družbe in prijateljev. Želel sem se vrniti domov, pa čeprav bi me tam čakala kazen. Čakaj no! Nemara bi lahko kaj storil, s čimer bi se oddolžil onim tam. Mar ne bi mogel začeti znova, storiti svoji deželi uslugo, ki bi mi omogočila, da bi se povrnil v njeno naročje in nehal biti večni begunec? Vse to zveni zdaj kot lepo blebetanje, morda je bilo to tudi tedaj prazno pleteničenje in mimo tega ne prikrivam, da je šlo še za druge stvari, ko sem jel spreminjati svoje mnenje. Ti načrti niso nastali hipoma, kar čez noč. Snoval sem jih mesece in mesece v urah osamljenosti v svoji celici. Vsekakor pa sem začel kovati načrt, kot boste videli. S

slovnico v roki sem se naučil brati in pisati francoski in nemški. Potrebno je bilo še, izuriti se v konverzaciji. In potem...?

Oktoberja leta 1941 sem zarana segel v roko čuvajem in zapustil kaznilnico.

V.

PRIDRUŽIM SE NEMCEM

Pred vrati kaznilnice sem srečal nekega moškega.

»Zdravo, Eddie,« je vzklilnil. »Slišal sem, da pojdeš danes ven. Si že zajtrkoval?«

Bil je kraljevi posredovalec pri stavih na konjskih dirkah in v zaporu je sedel nekaj časa zaradi nekega črnohorzijskega prekrška.

Ko sem ga spet videl, sem bil presenečen in razveseljen. Odšla sva k njemu domov in tam sem celo uro jedel slanino in ocvrta jajca. Sandy, znan pod tem imenom na otoku, je kmalu postal moj dober prijatelj. Dal mi je dvajset funtov in mi priskrbel delo na črni borzi. Tisto popoldne sem začel izpolnjevati svoj načrt.

Šel sem k poveljniku Jerseyja — Herrn von Stülpnaglu. Ko sem prispel v Komandanturo, me je stražar ustavil in me vprašal, kaj želim. Odgovoril sem, da sem prišel na razgovor s poveljnikom in da je to »g e h e i m« — skrivnost. Stražar me je napotil v pisarno nemškega majorja. Ta tip z bikovskim obrazom me je prosil, naj sedem in naj mu povem, za kaj gre. Rekel sem mu:

»Želel bi se vključiti v nemško obveščevalno službo.« Bikovski obraz se je dobrodušno nasmehnil in me vprašal, kakšne so moje zmožnosti.

»Ste bili kdaj v I. R. A.?« me je vprašal.

Odgovoril sem mu s tem, da sem privlekel na dan časopisne izrezke s poročili o moji zadevi, nato pa sem mu na kratko opisal svojo minuloost; pripomnil sem še, kaj me čaka, če pridem britanski policiji v roke.

Častnik se je čedalje bolj zanimal zame, posebno še,

ko sem mu dejal, da sem željan maščevanja nad družbo za vse tegobe, ki mi jih je, tako sem zatrjeval, prizadejala. Tudi nekatere osebne račune imam, ki bi jih želel poravnati. Major je poklical svojo tajnico, in potem ko jo je opomnil, da je »alles streng geheim« (vse strogo zapuno) in da ne sme nikomur niti črhiniti o tej zadevi, je zabeležil vso mojo zgodbo, kolikor sem mu jo utegnil povedati, pri čemer sem naštel vse podtalne zveze ki sem jih imel v Londonu. Izrekel je nekatere pripombe in pristavil, da bi bil po njegovem mnenju brčkone pripraven za sabotažo. Zatem sva zvrnila čašico ali dve in major mi je ponudil cigaro. Ob slovesu mi je obljubil, da me bo obvestil o uspehu moje prošnje.

Na Jerseyju se mi je dokaj dobro godilo. Sandy je imel brivski salon, s katerim je prikrival svoje črnohorzijske posle. Kadar so v brivnico prišli Nemci, sem jih nagovoril in predlagal, naj kupijo, ko bodo šli na dopust ali če jih bodo premestili v Francijo, za okupacijske marke čimveč pijače in raznega drugega blaga. Ceno sem podvojil in blago prodajal izredno dobro. Oni pa so tedaj oskrbovali malone vse krčme v St. Helieru s črnohorzijskimi pijačami. Cigarete so blie tedaj po sedem šilingov in šest pennijev in kupil si jih lahko samo na črni borzi. Za deset zavojčkov cigaret si lahko dobil 45 dek čaja.

Da bi povečal svoje premoženje, sem se z njimi spoprijateljil. Često sem v spremstvu častnikov raznih rodov vojske odhajal v njihov bordel — klub »Belle Amie«.

Nekega dne sem se vozil na kolesu po levi strani ceste (Nemci so zahtevali vožnjo po desni strani) in vame se je zaletel nemški kurir. Njegovo kolo se je pri padcu razbilo, on je padel v jarek, jaz pa sem jo srečno odnesel z nekaj praskami. Tudi motorno kolo je bilo poškodovano. Prišli so policaji in zapisali moje ime in naslov. Čez nekaj dni je prišel k meni na stanovanje nemški vojaški policaj in mi sporočil, da se moram oglasiti v komandaturi. Mislil sem, da gre za omenjeno trčenje.